

ЕЛОРДАНЫҢ ЕҢБЕК
ҰСТАХАНАСЫ

5-БЕТ | ҚАЛА МЕН САЛА

САУДА СОҒЫСЫ –
БІТІМСІЗ БӘСЕКЕ

8-БЕТ | ШАРТАРАП

КҮЙ ДҮЛДҮЛІ –
ДИНА

9-БЕТ | РУХАНИЯТ

ОЙМАҚТАЙ ОЙ

Өмірдің екі тірегі: үйренуден
жалықпау, үйретуден аянбау.

Дінмұхамед ҚОНАЕВ

№62
(4806)

Бейсенбі
29 мамыр
2025 жыл

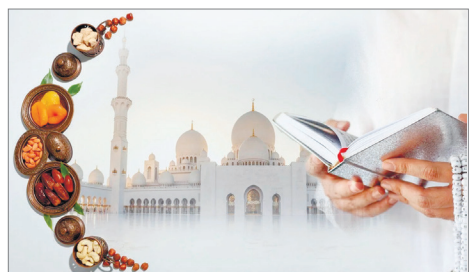
ASTANA

РЕСПУБЛИКАЛЫҚ ҚОҒАМДЫҚ-САЯСИ ГАЗЕТ

A Q S H A M Y

1990 ЖЫЛҒЫ 13 ҚАЗАННАН БАСТАП ШЫҒАДЫ

Биыл мұсылман күнтізбесі бойынша аталып өтетін Құрбан айт 6 маусым, яғни жұма күнге түсіп тұр.

Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрлігінің мәліметінше, Құрбан айттың бірінші күні және православиелік Рождество – демалыс күндері. Осылайша, биыл аптасына 5 күн жұмыс істейтіндер 6, 7 және 8 маусым күндері демалады. Ал аптасына 6 күн жұмыс істейтіндер 6 және 8 маусым күндері демалады. Ал 7 маусым – жұмыс күні. Құрбан айттың алғашқы таңында еліміздің барлық мешітінде айт намазы оқылады.

27 мамыр-1 маусым аралығында «Қазақстан балалары» онкүндігі аясында республикалық «Министрге хат» шарасы өтеді.

Акцияның мақсаты – балалардың өз ойын ашық айтып, мектеп, қала немесе ел тұрмысына қатысты ұсыныс білдіруіне, сұрақ қоюына мүмкіндік беретін ашық диалог алаңын құру. Хаттар мына электрондық пошта арқылы қабылданады: balalaruni2025@gmail.com. Өтініш білдіру форматы еркін: бұл мәтін, сурет, фотосурет немесе қолмен жазылған хаттың скан-нұсқасы, бейнежазба немесе презентация болуы мүмкін. Хатта міндетті түрде көрсетілуі тиіс: баланың тегі мен аты; оқу орны; мекенжайы мен байланыс телефоны. Акция қорытындысы бойынша министр хаттармен жеке танысып, ең мазмұнды әрі шынайы хаттарға жеке жауап береді.

ТАЗА ҚАЛАНЫҢ ТЫНЫСЫ

Елордада «Таза Қазақстан: Астана – тазалық пен тәртіптің үлгісі» акциясы аясындағы тазалық жұмысы үздіксіз жүргізіліп келеді. Көктем басталғалы экологиялық акцияға 230 мыңнан астам адам қатысты. Ал кеше елордада Jasyl el студенттік құрылыс және жастар еңбек жасақтарының 21-еңбек маусымы салтанатты түрде ашылды.

БАЛАЛАР ДЕНСАУЛЫҒЫН ТЕКСЕРЕДІ

Халықаралық балаларды қорғау күні қарсаңында Астанадағы барлық емханада балалар денсаулығының алдын алуға бағытталған іс-шаралар өтіп жатыр.

Ашық есік күндері аясында емханаларда хирург, ЛОР-дәрігер, көз дәрігері, невропатолог, тіс дәрігері, педиатр және басқа да мамандар кеңес береді. Сонымен қатар балалардың қалауы бойынша аудиоскрининг жүргізіледі, сондай-ақ баланың даму кабинетін аралау қарастырылған. Барлық іс-шара «Дәрігер – балалардың жанашыры» ұранымен өтіп жатыр. Ашық есік күндері әр емханада әртүрлі күні және уақытта ұйымдастырылады.

ASTANA
INTERNATIONAL
FORUM

AIF ЕЛОРДАҒА ҚАНША ТАБЫС ӘКЕЛЕДІ?

29-30 мамыр күндері елордада өтетін Astana International Forum (AIF) қатысушылары келе бастады. Ұйымдастырушылардың хабарлауынша, елордаға 5 мыңнан астам шетелдік қонақ келеді.

Қонақтар қатарында форум қатысушылары, делегация басшылары мен компания жетекшілері және 100-ден астам шетелдік БАҚ өкілдері бар. Форум ұйымдастырушыларының мәліметінше, қонақтар қаланың 37 ірі қонақүйінен бөлмелер брондаған.

2025 жылғы 26-31 мамыр аралығында 4 жұлдызды қонақүйлер 50-90% толған, ал 5 жұлдызды қонақүйлер 90-100% аралығында толған. Айта кетсек, іскер туристің бір күндік орташа шығыны – 177 мың теңге (тұру, тамақтану, такси, демалыспен шопинг шығында-

рын қоса алғанда) шамасында. Орта есеппен қалада 3 күн болады. Шетелдік қонақтардың келуі арқылы елорда мен тұтастай ел үшін бұл іс-шараның жалпы экономикалық әсері 2,6 миллиард теңгеден асады деп бағаланған.

ВАЛЮТА
БАҒАМДАРЫ

€ EUR/KZT 572.53 \$ USD/KZT 507.07 ₸ RUB/KZT 6.37 ¥ CNY/KZT 70.37

t.me/elordainfo

www.astana-akshamy.kz

ЫҚПАЛДАСТЫҚҚА СЕРПІН БЕРГЕН САПАР

Ақорда резиденциясында елімізге ресми сапармен келген Руанда Республикасының Президенті Поль Кагамені салтанатты қарсы алу рәсімі өтті. Мемлекеттер басшылары бір-біріне ресми делегация мүшелерін таныстырды. Құрмет қарауылының бастығы рапорт берген соң, Қазақстан мен Руанданың әнұрандары шырқалды. Салтанатты рәсімнен кейін президенттер келіссөз өткізді.

Қасым-Жомарт Тоқаев Поль Кагаме иттипат білдіріп, бұл сапардың тарихи мәні зор деп бағалады. Сондай-ақ Қазақстан мен Руанда арасындағы қарым-қатынас жаңа деңгейге шығатынын жеткізді.

«Сіздің бұл сапарыңыз және алдағы келіссөздер екіжақты ықпалдастыққа тың серпін беру тұрғысынан өте маңызды деп ойлаймын. Руанданың экономикасы қарқынды дамып келеді. Меніңше, өзара байланыстарды нығайта беру қажет. Өйткені Қазақстан – ІЖӨ көлемі, IT технологиялар мен жасанды интеллектті дамыту бойынша өңірдегі көшбасшы ел. Бұл біздің өзара тиімді ынтымақтастығымызды өркендетудің басым бағыттары бола алады. Сондықтан Сіздің сапарыңызға ерекше мән беремін» деді Қасым-Жомарт Тоқаев.

Руанда Президенті Мемлекет басшысына қонақжайлық танытқаны үшін алғыс айтып, екіжақты ынтымақтастықты дамытуға ниетті екенін жеткізді.

«Еліңізге шақырғаныңыз үшін ризашылығымды білдіремін. Мен бұған дейін Қазақстанға 2015 жылы келген болатынымын, бұл – менің екінші сапарым. Өзіңізбен және Сіздің команданызбен бірге екі ел игілігі жолындағы бірлескен жұмысымызды жалғастырудың мүмкіндіктерін қарастырамыз» деді Поль Кагаме.

Тараптар Қазақстан мен Руанданың саяси, сауда-экономикалық, көлік-логистика, ауыл шаруашылығы және цифрландыру салаларындағы қарым-қатынастарын дамыту перспективасын талқылады. Сондай-ақ президенттер аймақтық және халықаралық мәселелер туралы пікір алмасты.

Одан әрі Қасым-Жомарт Тоқаев Астана халықаралық форумына қатысу үшін елімізге келген Руанда Президентімен кеңейтілген құрамда келіссөз жүргізді. Мемлекет басшысы Руанда Президенті Поль Кагаменің Қазақстанға 2015 жылы жасаған сапарынан кейін екі елдің өзара құрметке

негізделген, ынтымақтастық пен орнықты дамуды көздейтін қарым-қатынасы айтарлықтай табысқа жеткенін атап өтті. Президент Қазақстанның Африка мемлекеттерімен байланысты кеңейтуге ерекше мән беретініне назар аударды.

«Сіздің көреген көшбасшылығыңызбен Руанда даму даңғылына түсіп, институционалды орнықтылық пен болашаққа бағдарланған жаңашылдықтың үлгісін көрсетті. Еліңіздің экономикалық өсімі 8 пайыздан асты. Бұл – жаңғыртудың жарқын арқылы. Осы орайда Сіздің еліңізбен ынтымақтастықты дамытуға айрықша мән береміз. Қазақстан екіжақты тиімді байланыстарды нақты жобалар арқылы ілгерілетуге дайын. Сіздің сапарыңыз барысында қол жеткізілген уағдаластықтар Қазақстан мен Руанда арасындағы қарым-қатынасты жаңа деңгейге көтеретініне сенімдімін» деді Қасым-Жомарт Тоқаев.

Өз кезегінде Поль Кагаме көрсетілген сый-құрмет үшін ризашылығын білдіріп, Қазақстанның екіжақты ықпалдастықты дамытудағы күш-жігеріне жоғары баға берді. Сондай-ақ Руанда мен Қазақстан арасындағы серіктестіктің әлеуетіне тоқталып, екі елдің өркендеуіне және стратегиялық диалогтың нығаюына ықпал ететін бірлескен жобаларды жүзеге асыруға дайын екенін жеткізді.

«Астанаға екінші мәрте жолым түскеніне қуаныштымын. Қазақстан ұлттық даму жолында толайым табысқа жетіп, соның арқасында халықаралық аренадағы рөлі артып келеді. Біз Өзіңізбен және Сіздің еліңізбен серіктес әрі достас болғанымызға ризамыз» деді Руанда Президенті.

Келіссөз барысында мемлекеттер басшылары екіжақты ықпалдастықтың басым бағыттарын, соның ішінде сауда, инвестиция, көлік, ауыл шаруашылығы, ақпараттық технология, электрондық үкімет және қаржы салаларындағы байланыстарды дамытуға уағдаласты.

КӘСІБИ ДИАЛОГ КЕҢЕЙДІ

Астанада Қасым-Жомарт Тоқаевтың төрағалығымен Түркі мемлекеттері ұйымына мүше елдердің Орталық (ұлттық) банктері кеңесінің бірінші отырысы өтті. Жиынды ашқан Президент жуырда Мажарстанда өткен бейресми саммитте ұйымға мүше мемлекеттер басшылары ынтымақтастықты тереңдетудің маңызын растағанын атап өтті. Тариф саясатының өзгеруінен туындаған жаһандық экономиканың трансформациясы жағдайында мұның мәні арта түсті.

Президенттің айтуынша, қазіргі кездегі күрделі өзгерістер қиындықтармен қатар жаңа мүмкіндіктерге жол ашады. Әсіресе, көлік және логистика, ауыл шаруашылығы, цифрландыру мен қаржы сияқты негізгі салаларда күш-жігерді үйлестіру қажет.

«Біздің елдеріміздің әлемдік ІЖӨ-дегі жиынтық үлесі 2010 жылғы 2,4 пайыздық көрсеткіштен 3,1 пайызға дейін ұлғайды. Түркі мемлекеттері ұйымының халықаралық резервтері тұрақты түрде өсіп келеді. Бұл аймақтың макроэкономикалық орнықтылығының артқанын

көрсетеді» деді Президент.

Мемлекет басшысы қаржы секторындағы ынтымақтастықты кеңейту барысында орталық банктер негізгі рөл атқарып, экономикалық және инвестициялық серіктестіктің қозғаушы күшіне айнала алады деп санайды.

«Жиынның күн тәртібіне экономикалық үдерістерге, ақша-несие саясатына, сондай-ақ орталық банктердің цифрлық валюталары, криптовалюталары және цифрлық активтері, яғни қаржы технологияларын дамытуға қатысты өзекті тақырыптардың енгізілгені қуантады. Қазақстан бұл са-

лада айтарлықтай жетістікке жетті. Атап айтқанда, барлық транзакциялар құрылымындағы қолма-қол ақшасыз төлемдердің үлесі 85 пайызды құрады. Біздің Ұлттық банк аймақта бірінші болып цифрлық теңгені енгізді. Жақын арада цифрлық активтердің, соның ішінде криптовалюталардың, стейблкоиндердің және токенизацияланған құралдардың қауіпсіз айналымын қамтамасыз ететін жаңа ережелерді қабылдау жоспарланып отыр» деді Мемлекет басшысы.

Кеңес соңында Қасым-Жомарт Тоқаев орталық банктер арасындағы кәсіби

диалогтың кеңеюі түркі елдерінің экономикалық әлеуетін іске асыру үшін берік негіз қалайтынына сенім білдірді. Жиында Қазақстан Ұлттық банкінің төрағасы Тимур Сүлейменов, Әзербайжан Орталық банкінің төрағасы Талех Тахир оглы Қазимов, Қырғызстан Ұлттық банкінің төрағасы Мелис Тургунбаев, Түркия Орталық банкінің төрағасы Фатих Карахан, Өзбекстан Орталық банкінің төрағасы Тимур Ишметов, Мажарстан Орталық банкінің атқарушы директоры Габор Соч және ТМҰ Бас хатшысы Кубаньчбек Өмірәлиев сөз сөйледі.

ЕЛОРДАДАҒЫ КӨШІ-ҚОН РЕТТЕЛЕДІ

Мәжіліс Мемлекет басшысының тапсырмасымен әзірленген астананы және республикалық маңызы бар қалаларды дамыту мәселелері бойынша заңды екінші оқылымда қабылдады. Заң аясында 9 кодекс пен 45 заңға өзгерістер мен толықтырулар енгізілген. Құжат 2025 жылдың 5 наурызында бірінші оқылымда мақұлданды.

Заң арқылы астана мен республикалық маңызы бар қалаларды абаттандыру мәселелері бойынша стандарттар жетілдіріледі. Олар қолжетімді ортаны қамтамасыз етуге, дизайн-кодты енгізуге, сондай-ақ жергілікті өкілді және атқарушы органдардың дизайн-кодқа сәйкес құзыретін нақтылауға, стационарлық емес объектілерді орнатуға және пайдалануға қатысты.

Сонымен қатар жарнама қызметі реттеледі.

Қоғамдық орындарда көшедегі аудиожарнамаға, сондай-ақ тротуарлар мен автожолдардың бетіне сыртқы жарнама орналас-тыруға тыйым салынады. Түзетулердің тағы бір блогы елордадағы көші-қонды реттеу тетігін жетілдіруге бағытталған. Құжатпен жұмыс барысында депутаттар астананың және республикалық маңызы бар қалалардың жергілікті өкілді және атқарушы органдарының құзыретін кеңейтуді

ұсынды. Олардың құзыреті тұрғынжай реновациялау бағдарламасын бекіту, аумақтарды абаттандыру, сауда, медициналық, қонақ үй және өзге де қызметтер көрсету қағидаларын бекіту, қалалық қоғамдық көлікте қолданылатын тариф саясатын әзірлеумен толықтырылады.

Сондай-ақ депутаттардың бастамасымен көші-қон саласындағы заңнаманы одан әрі жетілдіру мақсатымен «уақытша

көшіп келушіні тіркеу» тұжырымдамасы енгізіледі. Мемлекет басшысының тапсырмасы аясында «Энергетикалық және коммуналдық секторды жаңғырту» ұлттық жобасын іске асыру мақсатымен жылу-энергетика, сумен жабдықтау және су бұрудың үздіксіз жұмыс істеуін қамтамасыз ету үшін бірінші кезектегі инфрақұрылым проблемаларын шешуге бағытталған түзетулер енгізілді.

ЫНТЫМАҚТАСТЫҚ КӨКЖИЕГІ

Елордада Премьер-министр Олжас Бектеновтің қатысуымен Қазақстан-Франция инвестиция форумы өтті. Оған екі елдің бизнес-қоғамдастығының 300-ден астам өкілі қатысты. Күн тәртібінде сауда-экономика қатынастары, көлік, энергетика және өнеркәсіп әлеуетін дамыту, азық-түлік қауіпсіздігі мен денсаулық сақтау саласындағы ынтымақтастық, қалаларды тұрақты дамыту және қалалық ортаның сапасын жақсарту, сондай-ақ АТҚШ және туризм салаларын нығайту мен әртараптандыруға арналған кең ауқымды мәселелер талқыланды.

Өткен жылы екі ел арасындағы тауар айналымы 31%-ға артып, \$5,5 млрд рекордтық көрсеткішке жетті, оның ішінде экспорт көлемі \$3,6 млрд-ты құрады. Қазақстандағы француз инвестициясы \$20 млрд-қа жақындады, елімізде француз капиталының қатысуымен 200-ден астам компания белсенді жұмыс істеп келеді. Бүгінде Қазақстан

Франция үшін жетекші серіктес саналады, Орталық Азия елдерімен барлық сауданың 80%-ға жуығы оның үлесіне тиесілі.

Премьер-министр Олжас Бектенов сауда және логистика саласындағы екіжақты ынтымақтастықты дамыту мәселелері жөніндегі Қазақстан-Италия бизнес-форумында сөз сөйледі. Ол өз сөзінде бизнес-форумның Қазақстан

мен Италия арасындағы сауда-экономикалық байланысын кеңейтудегі маңызды рөлін атап өтті. Екі ел арасындағы стратегиялық әріптестік Қазақстан-Италия мемлекеттері басшыларының күш-жігері арқасында қарқынды дамып келеді. Энергетика, машина жасау, химия өнеркәсібі, фармацевтика, АӨК және басқа да салаларда табысты ынтымақтастық

орнады. Өткен жылы екіжақты сауда көлемі 25%-ға артып, \$20 млрд-қа жуықтады, оның ішінде отандық тауарлар экспорты \$18 млрд-тан асты. Осы жылдың бірінші тоқсанының қорытындысы бойынша тауар айналымы \$4,4 млрд-ты құрады. Сондай-ақ Италия Еуропалық Одақ елдері арасында Қазақстанның ең ірі инвесторларының бестігіне кіреді. Небәрі 20 жыл ішінде Қазақстан экономикасына мұнай-газ саласы, «жасыл» энергетика, машина жасау және АӨК саласындағы жобаларды жүзеге асыруға \$7,6 млрд италиялық инвестициялар салынды.

Олжас Бектенов Қазақстанға ресми сапармен келген Германия Федеративтік Республикасы Бундесратының Президенті Анке Релингермен кездесу

өткізді. Онда сауда-экономикалық ынтымақтастықты дамыту және энергетика, металлургия, геологиялық барлау, өнеркәсіп кооперациясы, көлік және логистика, цифрлық технологиялар және басқа да салалардағы өзара іс-қимылды нығайту мәселелері талқыланды. Мемлекет басшылары деңгейінде қол жеткізілген уағдаластықтарды жүзеге асыруға назар аударылды. Қазақстан – Германияның Орталық Азиядағы жетекші экономикалық серіктесі. Еліміздің үлесіне ГФР-дың Орталық Азия өңірімен жалпы саудасының 81%-ы тиесілі.

Былтыр Қазақстан мен Германия арасындағы тауар айналымы 5,9%-ға өсіп, шамамен \$4 млрд-қа жетті. Бұл ретте қазақстандық өнім экспорты 56,8%-ға өсіп, \$1,2 млрд-ты құрады.

ФРАНЦУЗ МЕКТЕБІ САЛЫНАДЫ

Кеше Астана қаласында Қазақстан мен Франция арасындағы білім беруде жаңа бірлескен жоба – халықаралық француз мектебінің құрылысы салтанатты түрде басталды. Құрылыс ғимараты Freedom Holding Corp. қаржылай қолдауымен жүзеге асырылады. Жоба серіктесі – Bilim Media Group.

Ержан ҚОЖАС

Халықаралық француз мектебі жобасы Мемлекет басшысы Қасым-Жомарт Тоқаев пен Франция Республикасының Президенті Эммануэль Макрон арасында жасалған келісімдер аясында іске асырылуда. Интернаттық үлгіде жұмыс істейтін мектеп француз және қазақстандық білім беру стандарттарына толық сәйкес болмақ. Салтанатты шараға екі елдің ресми өкілдері – Франция Республикасының Сыртқы сауда және шетелдегі француздар жөніндегі уәкілетті ми-

нистрі Лоран Сен-Мартен, Қазақстан Республикасының Оқу-ағарту министрі Ғани Бейсембаев және Freedom Holding Corp. бас атқарушы директоры Тимур Турлов қатысты. Іс-шарада болашақ лицейдің жобасы таныстырылып, мектеп кіреберісіне естелік тас белгі қойылды.

«Астанадағы француз мектебі, сондай-ақ жақын арада ашылатын Алматыдағы мектеп жас қазақстандықтарға француз, қазақ, ағылшын және орыс тілдерінде білім алуға мүмкіндік береді. Мектеп түлектері француз аттестатымен тікелей Франция мен Еуропаның үздік жоғары оқу

орындарына түсе алады» дейді Францияның Сыртқы сауда және шетелдегі француздар жөніндегі уәкілетті министрі Лоран Сен-Мартен.

Оқу-ағарту министрі Ғани Бейсембаевтың сөзінше, бұл мектепке тек Астана қаласының оқушылары ғана емес, өзге өңірлерден де шәкірттер қабылданады.

«Астана және Алматы қаласындағы француз мектебінің ашылуы ел Президенті Қасым-Жомарт Кемелұлының 2022 жылы Парижге барған сапарында бастау алғаны белгілі. Осы жобаны іске асыру мақсатында тиісті жұмыс басталып кеткенін көріп отырсыздар. Елордадағы француз мектебінің алғашқы кірпішін қалау рәсімі – білім саласындағы тарихи сәт. Ол жай ғана мектеп құрылысы ғана емес, Қазақстан мен Франция арасындағы ынтымақтастықтың тереңдей түскенін білдіреді» деп Астанаға арнайы келген Франция елінің делегациясына алғыс білдірді.

Сонымен қатар Ғани Бейсембаев жобаға қолдау білдірген Freedom Holding Corp. бас атқарушы директоры Тимур Турловқа, Астана қаласы әкімдігіне, Қазақстан мен Франция елшіліктеріне министрлік атынан рақметін жеткізді.

Айта кетейік, Орталық Азияның халықаралық деңгейдегі жетекші білім ордаларының бірі болатын мектеп 2026 жылы 1 қыркүйекте ашылмақ.

КӘСІПКЕР 500 ПӘТЕР СЫЙЛАДЫ

Болат Өтемұратов қоры баспанаға мұқтаж қазақстандықтар үшін Астана қаласының әкімдігіне жалпы құны 10,5 миллиард теңге болатын 500 пәтерді өтеусіз табыстау процесін аяқтады. Пәтерлер көпбалалы отбасыларға беріледі.

Қор берген пәтерлер «жайлы» санатына жатады. Сонымен қатар Астана-ның заманауи тұрғын үй кешендерінде орналасқан. Барлық үйлер жылдам лифтімен, бет-әлпетті тану жүйесімен,

жерасты автотұрағымен жабдықталған және аула аумағы кең.

«Баламекен» қайырымдылық жобасы аясында жаңа пәтерге ие болғандар қатарында дәрігерлер, мұғалімдер,

құтқарушылар және бюджеттік саланың басқа да қызметкерлері бар.

Астана қаласының әкімі Жеңіс Қасымбек бұл маңызды әрі уақытылы қайырымдылық жобасы үшін алғысын білдірді.

«Бұл бастама – бизнестің әлеуметтік жауапкершілігінің және қоғам игілігі үшін жасалған ынтымақтастықтың жарқын үлгісі. Азаматтарымыздың өмір сүру жағдайын жақсартуға қосқан үлесі үшін Болат Өтемұратов қорына алғысымызды білдіреміз» деп атап өтті елорда әкімі.

Жаңа пәтерге ие болған өрт сөндіруші Ерлан Шайхымов өз әсерімен бөлісті.

«Мұндай пәтерді алу – біз үшін нағыз мереке. Мен бес баланың әкесімін, бұл – біз үшін үлкен қолдау. Енді біз болашағымызға сеніммен қарап, алаңсыз өмір сүре аламыз. Осындай мүмкіндік үшін алғысымыз шексіз» деді ол.

Болат Өтемұратов қорының «Баламекен» қайырымдылық жобасы 2019 жылы баспанаға мұқтаж қазақстандықтарды тұрғын үймен қамтамасыз ету мақсатында іске қосылған. Жоба аясында Ақтөбе, Ақмола, Қызылорда және Түркістан облыстарында шамамен 1000 отбасы, оның ішінде мүмкіндігі шектеулі жандар, көпбалалы отбасылар мен табиғи апаттардан зардап шеккендер бар – бәрі де өз баспанасына қол жеткізді.

ЭНЕРГЕТИКА САЛАСЫНА 100,8 МЛРД ТЕҢГЕ ЖҰМСАЛАДЫ

Биыл Астана қаласының энергетика саласына 100,8 млрд теңге жұмсалады. Бұл туралы қалалық Энергетика басқармасының басшысы Нұрлан Көпешов мәлімдеді.

Астана қаласының мәслихатында «Елорданы энергиямен қамтамасыз ету және жылумен жабдықтауды дамыту перспективалары мен қазіргі жағдайы» мәселесі бойынша қоғамдық тыңдау өтті. Онда Энергетика басқармасының басшысы, «Астана-Энергия» АҚ, «Астана-өңірлік электржелілік компания» АҚ, «Астана-Теплоэнергетика» АҚ-тың басшыла-

ры энергия көздерін кеңейту, жылу желілерін салу және электрмен жабдықтау желілерін енгізу, сондай-ақ тұрғын алаптарға газ беру мәселелері бойынша баяндама жасады.

«Барлығы 100,8 млрд теңге жоспарланған. Оның 70,3 млрд-ы – республикалық бюджеттен, 8,2 млрд-ы – республикалық бюджеттен, 22,5 млрд-ы – өз қаражатымыз (басқар-

маға қарасты кәсіпорындардың қаражаты – ред.), – деді басқарма басшысы.

Сондай-ақ басқарма басшысы бұл қаржының қай бағыттарға жұмсалатынын атап көрсетті.

«Энергия көздері саласында 36 жобаға 39 млрд теңге, жылу желілері саласында 21 жобаға 22,1 млрд теңге, электрмен қамту саласында 17 жобаға 18,1 млрд теңге, газ тарту саласында 15 жобаға 20,2 млрд теңге қарастырылған» деді Нұрлан Көпешов.

Астанада республикалық «Таза Қазақстан» бастамасы аясында ауқымды экология науқаны үздіксіз өтіп жатыр. Санитарлық тазарту, абаттандыру және көгалдандыру елорданың барлық 6 ауданында жүргізілуде.

ТАЗА ҚАЛАНЫҢ ТЫНЫСЫ

Бастамаға қала тұрғындары, еріктілер, кәсіпорындар, еңбек ұжымдары, мәдениет пен спорт өкілдері, ПИК (МИБ), мемлекеттік органдар және т. б. белсенді түрде атсалысуда.

«Таза Қазақстан. Астана – тазалық пен тәртіптің үлгісі» атты ауқымды экология акциясы барысында 31 мыңнан астам аула тазартылып, көпқабатты тұрғын үйлер мен жеке сектор аумақтары қамтылды. Сондай-ақ 200-ден астам саябақ пен сквер, 84 тарихи-мәдени нысан, 50-ден астам субұрқақ пен 114 мың шақырым арық жүйесі ретке келтірілді.

Қала көшелері мен аулаларында жалпы аумағы 33800 шаршы метр тротуарлар, тас төсеніштер мен плиткалар жөнделіп, жаңартылды. Шамамен 6 мың тонна тұрмыстық қалдық сыртқа шығарылды.

Көктемгі кезең басталғалы бері акцияға 230 мыңнан астам қала тұрғыны, 14 мыңнан аса ұйым мен кәсіпорын, сондай-ақ 5260-тан астам арнайы техника жұмылдырылды.

Тұрғындардан «Таза Қазақстан» онлайн-платформасы – @TazaQazBot арқылы өтініштер белсенді түрде қабылданып жатыр. Көбінесе абаттандыру, жарықтандыру, жолдар, көгалдандыру және рұқсатсыз қоқыс тастайтын орындарға қатысты мәселелер туралы хабарлайды. Платформа жедел кері байланыс орнатып, түйткілді мәселелерді шұғыл шешуге көмектеседі.

Еске сала кетейік, 5 маусымда елордада Эколог күні мен Дүниежүзілік қоршаған ортаны қорғау күні аталып өтеді. Маңызды күндерге орай мектеп оқушылары мен жастарға арналған танымдық және шығармашылық іс-шаралар – байқаулар, экскурсиялар, экологтармен кездесулер және жазғы лагерь форматындағы табиғат аясында экосабақтар ұйымдастырылады. Сонымен қатар қоғам белсенділерінің, еріктілер мен жастардың қатысуымен «Таза Қазақстан – таза болашақ» бірыңғай брендті аясында флешмобтар мен челленждер өтеді.

LRT: ДИСПЕТЧЕРЛЕРДІ ОҚЫТУ БАСТАЛАДЫ

City Transportation Systems ЖШС LRT диспетчерлерін оқытуға алдын ала қабылдаудың басталғаны туралы мәлім етті. LRT құрамдары толықтай автоматтандырылған және жүргізушісіз жұмыс істейді. Оқыту 6 ай мерзімге дейін болады.

LRT диспетчерлерінің негізгі міндеттері:

- Оперативтік басқару мен диспетчерлеуді жүзеге асыру;
- LRT жылжымалы құрамның қозғалыс режимін түзету туралы уақыттылы шешімдер қабылдау;
- Жолаушыларды кесте мен төтенше жағдайларға әрекет ету тәртіптеріне сәйкес қауіпсіз және уақытылы тасымалдауды қамтамасыз ету.

City Transportation Systems ЖШС ұсынысы:

- Қазақстан Республикасының Еңбек кодексіне сәйкес ресми жұмысқа орналастыру;
- Жұмыс берушінің есебінен оқыту/білікті арттыру, нәтижесінде жеңіл релесті көлік (LRT) диспетчерлеу бойынша халықаралық үлгідегі сертификат беріледі.

Оқыту Астана қаласында және Қытай Халық Республикасында жұмыс берушінің есебінен өтеді. Қызметкерлер Қазақстан Республикасының азаматтарынан жасақталады.

Мақсаты – LRT жүйелерін диспетчерлеу дағдысына үйрету.

Кандидаттарға қойылатын талаптар:

- Көлік, теміржол көлігі саласында жоғары білім;
- Көлік басқару саласында кемінде 2 жыл жұмыс тәжірибесі, соның ішінде кемінде 6 ай диспетчер/оператор лауазымында.
- Қосымша талаптар:
- Дамыған коммуникативтік дағдылар, ұйымдастыру қабілеті, жауапкершілік;
- Flash мониторингтік бағдарламалық қамтамасыз етуді меңгеру;
- Іссапарларға дайын болу.

Оқу кезеңінде жұмыс уақытының режимі – 2 демалыс күнімен 5 күндік жұмыс аптасы. Оқуды аяқтағаннан кейін – ауысымдық жұмыс кестесі. Түйіндемелер CTS ресми сайты арқылы қабылданады: cts.gov.kz. Вакансияға қатысты сұрақтар бойынша Астана қаласындағы телефон нөмірі: +7 (7172) 577 177 (ішкі 102).

БАЛА ҚАУІПСІЗДІГІ – БАРШАҒА ОРТАҚ

Астанада Бейбітшілік және келісім сарайында «Білім және қауіпсіздік: бірлескен қадамдар» атты кең ауқымды форум өтті. Іс-шараға ұстаздар, ата-аналар, қоғам белсенділері, блогерлер мен құқық қорғау органдарының өкілдері қатысты. Форумның басты мақсаты – балалар мен жасөспірімдердің қауіпсіздігін қамтамасыз ету мәселелерін бірлесіп талқылау, тиімді шешімдер ұсыну.

өзгеріс болсын десек, бір тілде сөйлеп, бір-бірімізді тыңдай білуіміз қажет. Баламен сөйлесу арқылы ғана байланыс үзілмейді. Мұндай диалог алаңдары күнделікті тәжірибеге айналуы керек» деді ол. Форум аясында Балаларды қорғау күніне орай ұйымдастырылған «Құқық бұзушылықтың алдын алу: өскелең ұрпақтың көзқарасы» атты шығармашылық байқаудың жеңімпаздарын марапаттау рәсімі өтті. Бұл

бәйге жасөспірімдердің құқықтық сауатын арттырып қана қоймай, олардың азаматтық ұстанымын айқындайды. Жиын қорытындысында қатысушылар балалардың қауіпсіздігін қамтамасыз ету тек мемлекеттік органдардың емес, әрбір азаматтың ортақ жауапкершілігі деген ортақ пікірге келді. Мұндай шаралар қоғамдағы өзара сенім мен жауапкершілікті нығайтуға бағытталған нақты қадам екені сөзсіз.

Форумға модератор ретінде тележүргізуші Айгүл Мүкей қатысты. Ол қатысушылармен еркін форматта пікір алмасып, өткір де өзекті мәселелерді қозғады. Атап айтқанда, интернеттегі киберқатерлер мен алаяқтық, жасөспірімдер арасындағы ойынқұмарлық, ата-ананың жауапкершілігі, мектеп психологтарының рөлі және жаз мезгілінде оқушыларды жұмыспен қамту мәселелері көтерілді. Ұйымдастырушылар бұл форумның ерекшелігі ретінде ресми баяндамалардан гөрі ашық диалог пен

нақты өмірден алынған мысалдарға негізделген тәжірибе алмасу екенін атап өтті. Бұл формат қатысушыларға өз ойын еркін жеткізуге, тәжірибемен бөлісуге мүмкіндік берді. Сарайшық ауданы прокурорының орынбасары Елжан Байдәулет форумда балалардың қауіпсіз ортасын қалыптастыру тек білім беру саласының ғана емес, бүкіл қоғамның міндеті екенін атап өтті. «Балаларға қауіпсіз орта қалыптастыру – бұл тек бір мекеменің міндеті емес, қоғамның жауапкершілігі. Егер біз шынымен

JASYL EL: ОҚУШЫЛАР ЖҰМЫСПЕН ҚАМТЫЛАДЫ

Елордада Jasyl el студенттік құрылыс және жастар еңбек жасақтарының 21-еңбек маусымы салтанатты түрде ашылды.

Астана қаласының Орталық саябағында орналасқан амфитеатрда ұйымдастырылған іс-шара Астана қаласы Жастар саясаты мәселелері басқармасының, әйелдер істері және отбасы-демография саясаты жөніндегі комиссияның, «Студенттік құрылыс және жастар жасақтарының республикалық қозғалысы» қоғамдық қорының қолдауымен өтті. – Жобаға 14 пен 35 жас аралығындағы жастар қатыса алады. Жұмыс істейтіндерге 64564 теңге мөлшерінде жалақы мен арнайы форма беріледі. Оқушылар мектеп аумағында жұмыс істеуге құқылы. Ал ересек жастар қаламыздың саябақтары мен гүлзарларында еңбек

ете алады. Еңбек кодексіне сәйкес, көмекке толмаған балалар күніне 4 сағат, аптасына 5 күн жұмыс істей алады. Бұл жобадан біз толық емес, көпбалалы отбасылардан шыққан балалар мен әлеуметтік осал топтарға басымдық береміз, – деді Жастар саясаты мәселелері басқармасының өкілі Ерлан Айдар. Мектеп аумағында балаларға әлеуметтік педагогтар бекітілген. Әр мектепте 15 бала еңбек етеді. 2024 жылы Jasyl el бағдарламасымен 4 мың бала қамтылды, бірақ сұраныстың артуына байланысты биыл 5200 жұмыс орны қарастырылды. – Бұл көпбалалы және мүгедек балалары бар отбасылар үшін үлкен

көмек болмақ. Бағдарлама аясында берілетін арнайы киім балаларда қалады. Жаз соңында олар тапқан қаражатқа өздеріне қажетті заттар ала алады. Сонымен қатар балалар жаңа достар тауып, араласатын ортасы кеңейеді. Бұл – нағыз нетвор-

кинг. Бағдарламаға қатысып өскен балалардың көбі жыл бойы волонтерлік қызметпен айналысатыны. Олар үшін бұл тек 4 айлық жұмыс емес. Егер көшбасшылық қабілеті анықталса, білім, мәдениет және спорт басқармалары оларды дамыту мен әлеуметтік өсуге қосымша мүмкіндіктер ұсынады, – деді қала әкімдігі жанындағы әйелдер істері және отбасы-демография саясаты жөніндегі комиссия төрағасының орынбасары Назгүл Мағжан.

Іс-шара барысында концерт бағдарламасы ұсынылды. Онда әнші Ибрагим Ескендір, «Ерекше мерекелер» қоғамдық қорының әртістері және BalaTime шығармашылық студиясының тәрбиеленушілері өнер көрсетті.

– Биыл мен Jasyl el бағдарламасына алғаш рет қатысып отырмын. Бұл жоба жайлы алғаш интернеттен білдім, кейін қатысуға өтінім бердім. Өкінішке қарай, кейбір жастар экологияның маңызын толық түсінбейді: көшеге қоқыс тастайды, ағаш сындырады. Осы жұмыстың арқасында біз табиғатты қорғаудың маңызын жақсырақ түсіне бастадық және өзгелерге үлгі бола аламыз. Қала тұрғындары бізге алғыс айтып, ризашылық білдіреді, бұл – біз үшін үлкен мотивация, – деді жобаның қатысушысы, 11-сынып оқушысы Жансезім Қамбар.

Жансаия АЛМАХАН,
Л.Гумилев атындағы
Еуразия ұлттық университетінің студенті

ЖҰМЫСШЫ
МАМАНДЫҚТАРЫ
ЖЫЛЫ

ҚАРАПАЙЫМ ЕҢБЕК ИЕСІ

Тіршілік нәрі саналатын судың үздіксіз ағып тұруы, жылу жүйесінің ақаусыз қызмет етуі күн сайын таң ата сала көзге түсе бермейтін, бірақ ел игілігі үшін қызмет етіп жүрген жандардың тынымсыз еңбегімен тығыз байланысты. Солардың бірі – астаналық сантехник Тоқбан Сағынайұлы Өтепберген.

2015 жылдан бері елордада су құбыры мен жылу жүйелерін жөндеуші болып қызмет етіп келе жатқан ол бүгінде «Сарайшық сервис» тұрғын үйді басқару компаниясында жұмыс істейді. Оның міндетіне көпқабатты үйлердің барлық инженерлік жүйесіне қатысты техникалық ақауларды тексеру, жөндеу, алдын алу және тұрғындардың өтінішін орындау кіреді. Кез келген ақау немесе төтенше жағдай кезінде жедел әрекет етіп, тұрғындардың тыныштығын қалпына келтіруге атсалысады. Таңның атысы, күннің батысы атқарылатын істің бәрі Тоқбан

қызығы – тұрғындармен ашық әңгімелесу, олардың алғысын есту. – Бұл саланың қадірін тек төтенше жағдай болғанда сеземіз. Су тоқтап, жылу берілмей қалса, сонда ғана инженерлік қызметтің қаншалықты маңызды екенін ұғамыз. Сондықтан бұл жұмыстың салмағы ауыр, бірақ қадірлі. Әрбір тұрғын үйдің тыныштығы – біз үшін үлкен жауапкершілік. Тоқбан Сағынайұлы үшін еңбек – тек табыс көзі емес, қоғам алдындағы борыш. Қала тіршілігінің күре тамырындай жүйені қалтқисыз ұстау тек білік емес, жүреппен жасалатын іс. Сол себепті де

ағаның кестесінде бар. Қолында құрал-сайман, көңілінде сабыр мен төзім. Себебі әр тұрғынның уайымы – оның да уайымы. Бір құбырдан су ағып кетсе, бір пәтерде жылу болмаса, сол жерде дереу бой көрсететін де осы кісі. Бұл – сырт көзге байқалмайтын, бірақ қала тынысын сақтап тұрған көзге көрінбес еңбек. – Судың қысымы, жылу тарату, құбырлардың құрылымы сияқты дүниелермен көп айналыстым. Қазір сол білім мен тәжірибемді тұрғын үй саласында пайдаланып жүрмін. Бұл – менің мамандығым әрі өзім таңдаған жолым. Қолымнан келетін істі қоғам игілігіне жаратып жүргеніме шүкір деймін. Күн сайын адамдармен сөйлесіп, көмек көрсету – бұл да бір жауапты іс, – дейді өзі. Айтудыңша, ең қиыны – көріз жүйесіне қатысты жұмыс. Қолайсыз болса да, көпшіліктің жайлы өмір сүруіне тікелей әсер ететін бағыт болғандықтан, жауапкершілікті бірінші орынға қояды. Ал ең

ол күнделікті жұмысын мұқият әрі адал атқаруға тырысады. – Адал еңбек ешқашан елеусіз қалмайды. Кейде жұмысым көзге көрінбейді, бірақ оның нәтижесі – адамдардың тыныштығы мен жайлылығы. Осыны сезінген сайын таңдаған жолымнан ешқашан жаңылмаймын, – дейді еңбек иесі. Қарапайым көрінетін мамандықтың арғы жағында үлкен қажыр мен жанкештілік жатқанын ұғынуымыз керек. Тоқбан ағаның ісі – еңбекке адалдықтың, шеберлік пен сабырдың көрінісі. Осындай азаматтардың арқасында қаламызда жылу бар, су бар, тыныш тіршілік бар. Қала тіршілігін үнсіз сүйемелдеп жүрген жанның қызметі құрметке лайық. Еңбегімен елге тыныш өмір сыйлап жүрген осындай жандар барда қоғам да берік, өмір де көркем.

Айнамкөз
БҮРКІТХАН,
Л.Гумилев атындағы
Еуразия ұлттық университетінің студенті

Елорданың ғана емес, елдің тасымал және экономика саласына елеулі үлес қосып отырған Астана локомотив пайдалану депосының тарихы 1931 жылдан бастау алады. Алдымен Петропавл-Көкшетау телімінде теміржол қозғалысы басталған соң, Ақмола стансасына ең алғашқы пойыз 1929 жылы келген еді. Содан бергі 94 жылдық тарихында депо жұмысы арқылы еліміздің барлық аймағы мен шетелге сан миллион тонна жүктер мен жолаушылар тасымалданды.

ЕЛОРДАНЫҢ ЕҢБЕК ҰСТАХАНАСЫ

Райхан РАХМЕТОВА

Осы істе тепловоздарды тізгіндейтін машинистер мен өзге де мамандар қызметін ұтымды үйлестіріп отырған депоның ұйымшылдығы, кәсіби білігі және жауапкершілігі жоғары ұжымы үлкен еңбек сіңіріп келеді.

ҒАСЫРҒА ЖУЫҚ ТАРИХЫ БАР

«ҚТЖ» ҰК» АҚ-тың еншілес ұйымы «ҚТЖ Жүк тасымалы» ЖШС-ке қарасты депоның негізгі міндеті – Астанада бірнеше бағытта жүк және жолаушылар тасымалы үшін локомотивтер қозғалысын ұйымдастыру. Қазіргі уақытта Астана пайдалану локомотив депосы Атбасар станциясындағы айналым депосымен бірлесіп, Астана-Есіл, Астана-Көкшетау, Астана-Екібастұз, Астана-Атбасар, Астана-Қарағанды учаскелерінде тасымалдау процесін қамтамасыз етеді. Бірнеше ондаған жылдар ішінде елордалық мекеме паровоз депосынан заманауи кәсіпорынға дейінгі аралықтағы тарихи жолдан жүріп өтті. Бүгінде депоның тіркеу паркi 117 локомотивті құрайды. Ұжымда 1000-нан астам адам еңбек етсе, соның 700-ден астамы – локомотив бригадалары, яғни машинистер мен машинист көмекшілері. Бүгінде мұнда заманауи локомотивтердің барлық түрі бар. Сондай-ақ бұл мекемені

жұмысшы мамандықтарының сан алуан түрі қызмет ететін еңбек ұстаханасы десе де болады. – Локомотив бригадаларының келіп-кетуін наряд-чиктер, тасымал қозғалысын депо кезекшілері қадағалайды. Бригадаларды оқыту қызметін нұсқаушылар қамтамасыз етеді. Машинистердің қандай жылдамдықпен қанша шақырым жүріп, кезекшілікті қалай қабылдап алғанын анықтайтын таспа талдау инженері де бар. Сонымен қатар ескі тепловоздарға 48-72 сағат жүргеннен кейін техникалық қызмет көрсететін ТО2 пунктінде 60-70 адам еңбек етуде. Ескі түрлерінен тек 30 локомотив қалды, қалғаны жаңа. Сол жаңа түрлерін өзінің сертификатталған сервис орталықтары қарап-тексереді. Машинистер зейнетке 55 жаста шыға алады, оларға мемлекеттік зейнетақы, яғни Бірыңғай

зейнетақы жинақтау қорынан ақша түскенге дейін жұмыс орнынан салалық жәрдемақы тағайындалады. Машинистердің ең жасы – 23-те. Жұмысқа локомотив шаруашылығы бойынша колледж бітірген, конкурстан өткен жастарды аламыз. Локомотив бригадалары күн сайын оқытылады және әр рейс алдында міндетті түрде медициналық тексеруден өтіп отырады. Себебі локомотив тізгіндеу – өте ауыр және аса жауапты жұмыс, оған үлкен дайындық, білім және денсаулық керек, – дейді депо бастығы Дулат Ахмадиев.

МАШИНИСТ – МАҢЫЗДЫ МАМАНДЫҚ

Еңбек жолын 8 жыл бұрын осы депода локомотив қараушы және жөндеуші болып бастаған, қазіргі таңда 2-клас-ты машинист Жігер Сейітов

қатаң тәртіп, тыңғылықты білім және үлкен тәжірибені ұштастыратын мекемеде кез келген маман мықты болып шығады деп санайды.

– Локомотив жүргізу үшін алдымен машинист көмекшісі боласын, оны 3,5 жыл атқарған соң мені білікті арттыратын 6 айлық машинист курсына жіберді. Оған емтихан тапсыру арқылы іріктеу жүргізіледі. Оқып келген соң да машинистер қасында 2-3 ай бірге рейстерге шығып, сосын барып өзің машинист ретінде жеке жұмыс істейсің. Қазіргі таңда Астана-Есіл және Астана-Атбасар бағытында жүк пойыздарының локомотивтерін жүргіземін. Көбіне астық, көмір сияқты мемлекеттік маңызды жүктерді тасымалдаймыз. Ал жолаушылар тасымалының машинисі болуға талап бұдан да күштірек. Оған тағы да білікті арттырып, класты көтеру керек. Әр машинистің 12 рейстегі жұмыс уақыты 12 сағатты құрайды, межелі стансаға жеткеннен кейін сонда локомотив демалыс үйінде кемі 4 сағат демалып, бері келе жатқан пойыздарды алып қайтамыз. Келген соң кемінде 16 сағат үйде демаламыз, одан соң тағы жұмысқа шығып, 4 рейске шыққаннан кейін 2 күн демалыс беріледі. Демалған кезде уақытты өте тиімді пайдалануымыз керек, отбасымызға да көңіл бөліп, тынығып та үлгерміз. Сондықтан машинистердің отбасындағы туыстары да оның тынығуына ыңғайлы толық жағдай жасауы керек. Бұл машинист мамандығының

қаншалықты жауапты, маңызды және ауыр жұмыс екенін көрсетеді, – дейді Ж.Сейітов.

Локомотив бригадалары әр сапар алдында медициналық тексеруден өткенде міндетті түрде олардың қан қысымы, алкогольдік ішімдік ішкен-ішпегені тексеріледі. Содан мінсіз өткендер ғана сапарға жіберіледі.

ТҰРАҚТЫ ЖҰМЫС, ЛАЙЫҚТЫ ЖАЛАҚЫ

Жақында депоның маневрлік локомотивтерінің қатары қытайлық тепловоздармен толықты. «ҚТЖ» ҰК» АҚ мен China Railway Rolling Stock Corporation арасындағы негіз-демелік келісім шеңберінде 100

Локомотив бригадасына екі адамды, яғни машинист пен оның көмекшісін қосқанда да оларды жайдан-жай біріктіре салмайды екен. Алдымен олар психологиялық тесттен өтеді, сосын ғана мінезі үйлесетін қызметкерлерді жұп қылады. Ол тесттен өту де оңай емес, үш сағаттық сынақ кезінде олардың бүкіл білімі бен білігі, шапшаңдығы мен төтенше жағдайға қалай реакция беретіні тексеріледі. Соның бәрін

заманауи маневрлік тепловоздар алу жоспарланған. Соның негізінде Астана депосына әзірге екі локомотив әкелінді. Машинистердің айтуынша, жаңа локомотивтер жайлылықтың жоғары деңгейімен ерекшеленеді.

– 20 жылдан бері машинист болып еңбек етемін. Маневрлік жұмыстарға арналған бұл локомотив қазіргі заманға сай жасалған, бұрынғы біздегі ескі, кеңестік түрлеріне қарағанда дизайны да, қуаты да күштірек. Тепловоз техникалық паркте, станция басында жұмыс істейді. Кабинада тағамды жылытуға арналған плита, ауа баптағыш және тоңазытқыш бар, бұл жұмыс жағдайын едәуір ыңғайлы етеді, – дейді машинистердің бірі Нұрбек Сембиев.

Қызметкерлеріне тұрақты жұмыс пен лайықты жалақы ұсынатын локомотив депосы дамудың қуатты әлеуетіне ие, қалыптасқан механизм десе болады. Мұнда болат жолдың байырғы дәстүріне берік теміржолшы әулеттері де көп. Шойын жолдағы қозғалыс қауіпсіздігіне осындай кәсіби жоғары деңгейдегі жұмысмен кепілдік бере отырып, аталған депо локомотив шаруашылығының темір жолдағы басымдығы жоғары бағыттардың бірі болуына септік етіп келеді.

Суреттер авторы Александр ЖАБЧУК

ШЫНДЫҚТЫ АШҚАН ШЕГЕ

Бір ғана мысал еді бұл. Қайбір жылдары республика бойынша Үкімет қыруар қаржы бөліп, әсіресе, ауылдық жерлерде жаңа мектеп, дәрігерлік амбулатория, Мәдениет үйі мен клубтарды жаңартуға кірісті. Әрі бұл жақсы үрдіс әлі тоқтай қойған жоқ. Әлеуметтік ғимараттардан мәселе туындаған елді мекендерде мұндай құрылыстар кезең-кезеңімен жүруде.

Ержан ҚОЖАС

Айтпағымыз ол емес. Сондай құрылыс, дұрысы, мектеп салу кезіндегі түрлі құйтырқы еді. Расымен, мен билетін сол мектеп салынғанына жыл толмай жатып сыр берген. Қатты желден әуелі шатыры ұшты. Бір жауған нөсерден соң іргетасы сөгілді. Шындығында, киюластыра өрген кірпіштердің арасында жарықшақ пайда болған. Жаңа мектеп қабырғасының жырым-жырым болып бөлінуі цемент құрамының аздығынан екенін анық көрсетті. Иә, сол мектеп салынып жатқан тұста жергілікті тұрғындар «қарық» болғандай. Бюджеттен бөлінген миллиондарға алынған құрылыс заттары оларға арзан бағамен сатылды. Сатты. Яғни ұрлап сатты. Ақ каскалы әлдебір бригадир арзан бағамен ауылдағыларға цемент, кірпіш, еден тақтайларын, түрлі бояу құйылған қалбырларды пұлдап, ақшасын өз басына жаратқан еді. Тіпті шегеге дейін келіп сатып, теңгеге айналдырған. Оны мектеп құрылысының сапасы емес, қу құлқыны қатты ойландырғандай.

Ал ауыл тұрғындары ше? «Өз балаларымыз оқитын мектеп еді» деп олар алаңдады ма? Жок! Бәрі бірдей емес шығар, бірақ көпшілігі арзанға келген дүниені сатып алуға құмартқаны да рас...

БЫЛТЫР 128 ҚЫЛМЫС АНЫҚТАЛДЫ

Біздегі түсінік осы. «Бәрі де жеп жатыр ғой». Ал әркім өзіне келгенде жемқорлық дертінен неге бойын алыстатпайды? Бір ғана мысал, ҚР Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл агенттігінің Астана қаласы бойынша департаменті сыбайлас жемқорлыққа қарсы саясатты іске асыру және заң бұзушылықтарды анықтау бағытында көп қылмысты анықтап отыр. Айталық, былтыр Астана-

да 128 қылмыстық іс тіркелген. Оның ішінде 93-і – сыбайлас жемқорлық сипатындағы қылмыс. Мұнымен қатар қызметтік өкілетті теріс пайдалану (17 қылмыс), пара алу және беру (63 қылмыс), сеніп тапсырған бөтен мүлікті иемдену немесе алаяқтық (10 қылмыс) бар. «Сыбайлас жемқорлық қылмыстарының санаттары бойынша айтар болсақ, 6 аса ауыр қылмыс, 68 ауыр қылмыс, 11 орташа ауырлықтағы және 8 шағын ауырлықтағы қылмыс тіркеліп отыр. Сыбайлас жемқорлық қылмыстарының негізгі үлесі паракорлыққа тиесілі, яғни 67,7%-ды құраған. Бұдан бөлек, лауазымдық өкілетін теріс пайдалану 18,2%, бюджет қаражатын жемқорлау және алаяқтық 10,7% көрсеткішті көрсетіп отыр. Жалпы ең көп тіркелген қылмыс білім беру саласы, инфрақұрылым, экология, жер қатынастары, денсаулық сақтау, энергетика және спорт саласында болып тұр» дейді елордалық департаментке қарасты превенция басқармасының басшысы Рустам Садвокасов. Оның айтуынша, сыбайлас жемқорлыққа бейім құ-

ктелтірілген шығынды өндіру мақсатында бюджетке 458,2 млн теңге өтелген. «Астана қаласында сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл бағытындағы жұмыс қылмыстық-құқықтық шаралармен ғана шектелмей, алдын алу, қоғаммен өзара іс-қимыл жасау және мәдениет қалыптастыру бағытында да жүйелі түрде жүзеге асуда. Бұл – азаматтардың құқықтық сауатын арттыру мен мемлекеттік басқару жүйесіндегі ашықтықты қамтамасыз етудің маңызды факторы» дейді Р.Садвокасов. Биыл бірінші тоқсанда 35 қылмыстық іс тіркеліпті. Әдетте, мұның ішінде де қызмет өкілетін теріс пайдалану, пара беру немесе алу, бөтен мүлікті иелену сияқты факторлар бар. Сондай-ақ ең көп сыбайластық тіркелген сала – білім беру.

СЫБАЙЛАСТЫҚТЫ ӨШКЕРЕЛЕСЕҢІЗ, СЫЙАҚЫ БАР

Біле жүретін бір мәлімет бар. Астана қаласында пара алу немесе беру фактілеріне куә болған азаматтарға сыйақы

хабарлаған азаматтарға пара сомасының 10%-ына дейін, бірақ 4000 АЕК-тен аспайтын мөлшерде сыйақы төленеді. 2025 жылы 1 АЕК шамамен 3932 теңге болған жағдайда, сыйақының максималды мөлшері 15728000 теңгеге дейін жетуі мүмкін. Бұл жүйе азаматтардың құқық қорғау органдарына көмектесуін ынталандырады. Мысалы, өткен жылы Астана қаласында сыбайлас жемқорлық фактілері туралы хабарлаған азаматтардың көмегімен 6 адам сотталды. Бұл азаматтарға көрсеткен белсенді азаматтық ұстанымы үшін жалпы сомасы 7731640 теңге көлемінде сыйақы төленді. Екіншіден, сыбайлас жемқорлық туралы хабарлаған тұлғалардың құпиялылығы заңмен толық қорғалады. Олар тәртіптік жазаға тартылмайды, жұмыстан шығарылмайды және басқа лауазымға заңсыз ауыстырылмайды. Сонымен қатар олардың физикалық қауіпсіздігі мен еңбек құқығы толық сақталады. Мұндай мәліметтерді жария ету қылмыстық жауапкершілікке әкеледі» дейді превенция басқармасы басшысының орынбасары Диас Қозыбаев. Бүгінде елордада сыбайлас жемқорлықтың алдын алу мақсатында бірқатар жүйелі ақпараттық-түсіндірме шаралары жүруде. Мемлекеттік және квазимемлекеттік мекемелерде қызметкерлерге арнап арнайы семинар, құқықтық тренинг ұйымдастырылып келеді. Әр салада жадынама таратылып, қызмет көрсету үдерісінің ашықтығы түсіндіріледі. Сонымен қатар халықпен кері байланыс орнату үшін қоғамдық қабылдау, ашық есік күні, «Адалдық сағаты» сынды іс-шаралар өтеді. Цифрлық сервистер мен автоматтан-дырылған жүйе арқылы адам факторын азайып, пара алу тәуекелі төмендеуде. Сондай-ақ 1424 call-орталығы, Antikor порталы арқылы азаматтар жасырын түрде жемқорлық фактісі туралы мәлімдей алады. Мақала басында айтқан мысалға қайта оралсақ, Расымен, бір мектепке бөлінген мүлікті талан-таражға салу сол ғимараттың ғұмырын ұзаққа апармайтыны белгілі. Аз қамтылған құрылыс материалы мектеп салушы мердігердің абыройын төккендей. Сатылған шегенің соңы шатырдың ұшуымен аяқталып отырғаны да сол емес пе? Демек, әр адам сыбайластықты болдырмауда өз басының адалдығын алға қоюы тиіс. Шындығы да осы!

БЫЛТЫР АСТАНАДА 128 ҚЫЛМЫСТЫҚ ІС ТІРКЕЛГЕН. ОНЫҢ ІШІНДЕ 93-І – СЫБАЙЛАС ЖЕМҚОРЛЫҚ СИПАТЫНДАҒЫ ҚЫЛМЫС. МҰНЫМЕН ҚАТАР ҚЫЗМЕТТІК ӨКІЛЕТТІ ТЕРІС ПАЙДАЛАНУ (17 ҚЫЛМЫС), ПАРА АЛУ ЖӘНЕ БЕРУ (63 ҚЫЛМЫС), СЕНІП ТАПСЫРҒАН БӨТЕН МҮЛІКТІ ИЕМДЕНУ НЕМЕСЕ АЛАЯҚТЫҚ (10 ҚЫЛМЫС) БАР

рылымдар арасында жергілікті атқарушы органдар мен ведомстволық бағынысты мекемелердің қызметкері көп. Сондай-ақ ішкі істер органдарының қызметкерлері де жемқорлыққа жол бермеуден «мүдіріп» тұр. Жалпы бүгінге дейін сотқа 97 қылмыстық іс жолданса, сотталған адам саны – 57. Сонымен қатар мемлекетке

төлеу жүйесі қалыптасқан. Бұл – сыбайлас жемқорлыққа қарсы күрестің маңызды құрамдас бөлігі. Әрі мұндай шара азаматтарды белсенділікке ынталандырып, сыбайлас жемқорлықты анықтаудағы рөлін арттырмақ. «Қазақстан Республикасының Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл агенттігі белгілеген ережелерге сәйкес, сыбайлас жемқорлық фактілері туралы

ЕСІРТКІМЕН ЕКПІНДІ КҮРЕС

«Астана – есірткісіз қала» ауқымды акциясы аясында елордада есірткіге қарсы күрес айлығы басталды. Халықаралық нашақорлықпен күрес күніне орай өткен айлықтың басталу жиыны Есіл өзенінің жағалауында ұйымдастырылды.

Астана қаласы Полиция департаментінің Есірткі қылмысына қарсы іс-қимыл басқармасы ұйымдастырған іс-шараның мақсаты – жастардың есірткіге деген теріс көзқарасын қалыптастыру, салауатты өмір салтын насихаттау және қоғамды нашақорлықпен күреске тарту. Акцияға танымал блогерлер, спортшылар қатысты, арасында Василий Тахтай, Мерей Ақшалаев және Айдос Қожахметов та бар. Олар жастарға мотивациялық үндеу тастап, фото және автограф-сессия өткізді. Сонымен қатар ұйымдастырушылар мен серіктестер тарапынан кофе мен сыйлық таратылды. – Оқушы ретінде мұндай акциялардың жастарға, әсіресе проблеманың өзекті екенін әлі толық түсінбегендерге қатты әсер ететінін жақсы білемін. Сыйлықтар мен жүлделер іс-шараға қатысуға қосымша мотивация береді, – деді «Жер елшілері» жастар қозғалысының көшбасшысы Темірлан Үкібаев.

Спорт блогері және жаттықтырушы Василий Тахтай мұндай іс-шаралардың жазғы демалыс қарсаңында аса маңызды екенін атап өтті. – Мектеп бітіру кешінде жастар серуендеп, демалып жүр. Дәл осындай күні біз спорт өмірі сүрудің ең жақсы стилі екенін көрсеткіміз келді. Сол үшін түрлі челлендж, ойын өткізіп, жастарды салауатты өмір салтына тартпақпыз, – деді ол. Полиция қызметкерлері бұл жолы іс-шараға ерекше форматта қатысты. – Оқу жылында мектептерде дәрістер мен сабақтар өткіземіз, ал бұл жолы жастармен қарапайым тілде – спорт пен еркін әңгіме арқылы сөйлескіміз келеді. Мүмкін біреу өз қиындығын айтқысы келер, ал біз міндетті түрде көмектесеміз, – деді Астана қаласы Полиция департаменті Есірткі қылмысына қарсы іс-қимыл басқармасының аса маңызды істер жөніндегі аға жедел уәкілі Әлия Қыбатқызы.

Хадиша ПЕРДЕБАЙ

ОРЫНДАЛУЫ ҚАЛАЙ?

Астана қаласының прокуратурасы «Ата Заң – тәуелсіздік тірегі» ұлттық іс-шаралар жоспарын іске асыру аясында Конституциялық сот шешімдерінің орындалуы мен конституциялық заңдылығын қамтамасыз ету бағытында түсіндіру жұмысын жүргізуде.

Осылайша, ақшалай өндіріп алу түріндегі процессуалдық мәжбүрлеуге шағым жасау бойынша Әкімшілік рәсімдік-процестік кодекстің 124-бабының 2-бөлігін қолдану туралы Конституциялық соттың 2024 жылғы 10 қаңтардағы №40 нормативтік қаулысында көрсетілген норма келесідей түсіндіру берілген, яғни ақшалай өндіріп алу қолданылған тұлға сот актісі табысталған күннен бастап жоғары тұрған сотқа шағымдануға құқылы. Бұл ретте, аталған тұлғаның заңмен белгіленген мерзімде қолданылған ақшалай өндіріп алуды орындау міндеті сақталады. Ақшалай өндіріп алу, сәйкесінше, ұйғарым табысталған күннен бастап 5 жұмыс күні ішінде төленуі тиіс. Сонымен қатар заң арқылы ақшалай өндіріп

алу қолданылған тұлғаны төлеуден босату, ақшалай өндіріп алу мөлшерін азайту, төлеуді кейінге қалдыру немесе бөліп төлеу механизмі де қарастырылған.

Әлия ҚЫСТАУБАЕВА, Астана қаласы прокуратурасы басқармасының аға прокуроры, әділет кеңесшісі

31 МАМЫР – САЯСИ ҚУҒЫН-СҮРГІН ҚҰРБАНДАРЫН ЕСКЕ АЛУ КҮНІ

ЖАЗЫҚСЫЗ ЖАПА ШЕККЕНДЕР

Саяси қуғын-сүргін заманында жазықсыз жапа шеккендердің арасында жас адамдардың аз болмағанына әке-шешемнің 1937 жылы «Халық жауы» атанған туыстарын зерделей бастаған кезімде толық көзім жетті.

Әкеме нағашы болып келетін апасы Сағадат Құдабайқызы Қазақстан Жастар Одағының басшысы болған азамат – Қайсар Тәштитовке тұрмысқа шыққан. Бірақ, осы кісілердің келешегіне 1937 жыл аяусыз балта шапты.

Қайсар алғашқы лектегі адамдармен қатар ату жазасына кесілген. Алматыдағы «Социалистік Қазақстан» газетінде қызмет істеп жүрген жас келіншек Сағадатты НКВД ізін ала өзінің туған жері Ақмоладағы жаңадан ашылған «АЛЖИР» лагеріне әкеп бір-ақ қамапты. Қарап тұрсаң, әділетсіз қоғам жастардың үмітін үзіп, барынша қатал шешім шығарған. Апамыз Сағадат бар көрешекті көріпті. Ол 11 жыл бойы түрме ауласынан әрі аттап шықпаған. Сағадаттың өмірбаяны «Ақмола Феникс» АҚ бас директоры И.И.Шарфтың арқасында маған толық мәлім. Апамыз ең ақырғы рет туған еліне 1989 жылы келді.

Ал шешем Құснидың ағасы Халықберген Жұмабаевтың «Халық жауы» атануына не себеп болғанын жақында ғана білдім.

– Халықберген оқыған, озық ойлы азамат еді, – деп шешем марқұм жыламсырап отыратын. – Ол тіпті сонау Мәскеуден баршып оқыды, бірақ бағы жанбады.

Биыл Бас прокуратураның Құқықтық статистика мекемесінен нағашы ағам туралы ақпаратты әрең дегенде сұра-тып алдым. Басында жазған

өтініштеріме ондағылар сенің тегің ол кісінің аты-жөнімен сәйкес келмейді деген жал-тарма жауап қайтарудан жал-лықпады.

– Мен жиенімін, сондықтан тегім ұқсамайды, – деймін қа-зақшалап.

Олар: «Ендеше шешеннің құжатын әкел» деп әуреге сал-ды. Көп тәжікелестік. Әйтеуір, менің дәлелем асып, оған да қол жеткіздік.

Халықберген 1904 жылы Ақмола өңіріне қарасты Кеңес ауылында дүниеге келген. Мәскеудің сол кездегі И.Ста-лин атындағы Тау-кен инсти-тутын бітірген еті тірі қазақ жігіті. Жезқазғанның тау-кен инженері, геолог қызметін атқарған.

1937 жылы «кінәға тар-тылыпты». Таққан айыптары: «Ұлтшыл топтың мүшесі, кон-трреволюциялық әрекеттерге үйір». Сондықтан, НКВД-ның ерекше кеңесі шешімімен 5 жылға сотталған. Әуелде жаза-сын өтеген лагері – қиырдағы Магадан жері. Бұдан кейін 1947 жылдың тамыз айында: «Совет өкіметіне қарсы ұлт-шылдық көзқарасты ұстанды, геологтар ішінде білімді жер-гілікті кадрлар жоқтың қасы деді» деген жалған айыппен қайтадан жазықты болады. Халықберген ағаның айыбын Мәскеуде отырған Жоғарғы Соттағылар күшейтіп, өтеу мерзімін тіпті ұзартқан. Жазушы Қалихан Ысқақов-тың кітабынан үзінді: «Халық

Халықберген 1904 жылы Ақ-мола өңіріне қарасты Кеңес ауылында дү-ниеге келген. Мәскеудің сол кездегі И.Ста-лин атын-дағы Тау-кен институтын бітірген еті тірі қазақ жігіті. Жезқазғанның тау-кен ин-женері, гео-лог қызметін атқарған

жауы» боп айдалып кеткен ошарлы жандардан он сегіз жыл жүріп оралған жалғыз Халықберген.

Ол ұзын бойлы, қапсағай, бұйра шашты, кісіге күдікпен қадалып қарайтын түсі суық кісі болатын. Тұсаулы атша аяғын кібіртіктеп басып, ең-кеңдеп жүретін. Сөйтсем, ла-герьде де он сегіз жыл тыныш жатқызбапты. Лагерьге де ма-ман керек екен.

«Аяғыма кісен салып, Жезқазғанның қу даласына қоя беретін. Құрал-сайман кө-теретін екі жұмысшыдан басқа конвой да жоқ, күндік қөре-гіміз – бір үзім нан мен қара су. Өстіп жүріп кен іздедім. Қазақ зиялысының біразын көрдім. Солардың ішіндегі әрі шыдамдысы, әрі кісілігі бар жақсы адам Есмағамбет Ысмаилов еді. Бүркіт Ысқақов-ты біт тесіп, кірпігі ғана қи-мылдап жатқан жерінен та-уып алдым. Бір мезгілдік на-нымды сабынға айырбастап, жуып-шайып тірілтіп алдым да, артынан үнемі қадағалап отырдым.

Лагерьде адам аштықтан өлмейді, аурудан өледі. Ауыр-мас үшін алдымен бойынды таза ұста, өлемін-ау деп сары уайымға салынба, өзіңді біреу-ге басындырма, басылсаң болды, тепкі мен таяқтан көз ашпайсың. Мүмкін менің тірі қалғаным – аяқтағы кісен мен қолымдағы қайла, Жезқазған-ның кең жазирасы шығар...». 18 жыл айдауда болғанда маған бар айтқан әңгімесі осы ғана. Ешкімнен қымсынбай-тын, ешнәрседен қорықпай-тын, өзекті жанға бір өлім деп киіп-жарып жүре беретін, бар-жоққа мән бермейтін, жылы-жұмсаққа құмарлығы жоқ спартадық ғұмыр кеш-

кен кісі болатын. Қысы-жа-зы жалаңбас, жеңіл киіммен жүретін, мотоциклден басқа көлікке мінген емес.

Лагерьден босаған соң Қаныш Сәтпаев көп көмек көрсетті. Үш бөлмелі пәтер әперді. Сен енді қамалып қа-лада отырма деп Сәтпаев «Шатыркөлдегі» кен барлау партиясына басшы етіп жі-бергізіпті.

Шешем Құсни ағасын үлгі тұтып, жамандық атаулыны жуытпайтын.

– Заманы солай болды ғой, қайтейін, – деп қамығып еске алатын.

Қаныш Сәтпаев Халық-бергеннің бағасын, қадірін көтерген адам деуші еді. Біз оны түсінбей, жай сөзге ба-лайтынбыз. Сөйтсек, бәрі рас екен. Иманды болсын. Бү-гін тірілердің санатында бұл кісілердің ешқайсысы да жоқ.

Мен жалықпай іздендім. Нәтижесі осы.

Көзі ашық, білімді жандар көп болды. Бірақ, бұлардың үміттерін өзәзіл «кісі көрсетім-паз» қызғаншақтар мен қызыл қоғамның нағыз ұлтшыл төң-керісшілдері кескен екен.

Нағашымның өзі аты заты-на сай адам бопты. Ол халық баласы – Халықберген! Қайсар мінезді азамат елдің сөзін сөй-леймін деп өмірінде жазық-сыз бола тұра жапа шекті. Ол әділетсіз заманның құрбаны болды. Тек қана, Сталин өлген-нен кейін толықтай ақталды.

Жанат ТҮТЕЛБАЕВ,
Қазақстанның құрметті журналисі, Астана

Суреттерде:
Сағадат Тәштитова
мен И.И.Шарф;
Халықберген Жұмабаев

ҰРПАҚ САБАҚТАСТЫҒЫ ҮЗІЛМЕСІН

Алдымен Сағындық Жайлау-ұлы деген кім? Жеті ағайынның тұңғышы болған Сағындық 1875 жылы Ақмола облысы, қазіргі Астрахан ауданы Жаңақұлан де-ген елді мекенде ауқатты жанұя-да өмірге келген. Жастайы-нан алғыр, білімге құштар бо-лып өскен. Өзге балалар сияқты алғашқы білімін молда алдынан дәріс алып, одан медресе бітірген. Ел қатарлы үйленіп, өмірге Алла берген 4 бала келеді. Осы бала-ларының болашағын ойлап және өзінің де білімін жетілдіру мақса-тында отбасымен Омбы қаласына көшіп барады. Сонда балаларын мектеп қабырғасына береді. Діни білімін арттыру мақсатында сол кездегі діннің орталығы болған Қазан қаласына қоныс аударады. Қанша жыл өткеннен кейін туған елін сағынып, жастайынан алға қойған мақсатын орындауға елге көшіп келеді. Өзімен бірге Қазан қаласында медреседе ұстаз болған татар жігітін ала келіп, Жаңақұлан ауылында мешіт салып, ондағы медресеге елдің балаларын оқы-тады.

Алла берген қасиетінің арқа-сында елге сыйлы, ортаға қадірлі бола бастайды. Қаншама қазақ ба-лалары сол кіснің арқасында білім алып, сауат ашады.

Міне, осындай ұйып отыр-ған жақсы кезеңді 1931 жылы жоғарғы жақтан бұйрық келіп, еліміздегі барлық имамды итжек-кенге айдап, түрмеге қамап, үйдің төбесінен жай түскендей болады.

Иә, сол сұм замандағы жы-

31 мамыр – қуғын-сүргін құрбандарын еске алу күніне орай есімі ел аузында аңыз болып қалған Сағындық Жайлауұлының ұрпақтарымен кездесу өтті. Астана іргесіндегі Жаңажол ауылында өткен басқосуға тұлғаның жан-жақтағы жақындары, немере-шөберелері жиналды.

мысқы саясат қазақ халқының сан ғасырдан келе жатқан тарихын ұмыттырып, әдет-ғұрып, салт-дәстүрін жойып, арақ-шылым-ды елге молынан таратып, ха-лықты жадынан айырып, сонау заманнан келе жатқан елді мекен, жер-су аттарын өзгертіп, жас ұр-пақтың өткенді білмей өссін деген көрінісінің бірін осы Сағындық ба-бамыздың ұрпақтарынан көруге болады.

Қабір басында болған жиын-да ауыл үлкендері өткен тарих-

ты тағы бір мәрте еске алды. Жаңажол ауылы мен «АЛЖИР» ортасында орналасқан «Бала бейітте» жерленген имам-әулие атанған атаның көне ескерткіш тасының жанында немере-шө-берлері, шөпшектері, ауыл-аудан ақсақалдары, тарихшы-ғалымдар қатысып, ауданымыздың бас има-мы Әбілхан қажы және немересі Амантай имам марқұм Сағындық Жайлауұлының әруағына арнап құран бағыштады. Бабаның ұр-пақтары өздері білетін, үлкендер-

ден естіген шындықтарын ортаға салды. Бір өкініштісі, солақай сая-саттың кесірінен қолдарында бір-де бір құжат не айғақ жоқ. Тек ба-бамыздың қабірінің басында үнсіз көненің көзіндей ескірген тас пен өкінішке қарай, баба тарихын те-рең білмейтін ұрпақтары тұрмыз. Шындығында, елімізде артын-да ұрпақтары қалмаған, сүйегі қайда қалғанын білмейтін қанша-ма боздақтарымыз өмірден өтті десеңші!..

Оспан СҮЛЕЙМЕНҰЛЫ

31 мамыр – Саяси қуғын-сүргін құрбандарын еске алу күні 1997 жылы арнайы Жарлықпен бекітілген.

ЗҰЛЫМ САЯСАТТЫҢ ЗАРДАБЫ

Кеңестік тоталитаризмнің зұлым саясаты мен зұлмат әрекеті ешбір елді таңдап, ешбір адамды талғаған жоқ. 1920-1950 жылдары Кеңес Одағында миллиондаған адам саяси қуғын-сүргінге ұшырады. Қазақтың қанша-ма қабырғалы тұлғалары сол солақай сая-саттың құрбанына айналды. Атап айтқан-да, саяси қуғын-сүргін жылдары Қазақстан-да 125 мыңнан астам адам қуғынға ұшырап, 25 мың адам ату жазасына кесілді. Жазықсыз жазаланғандардың қатарында Ә.Бөкейхан, А.Байтұрсынұлы, М.Тынышбаев, М.Дулатұлы, Т.Рысқұлов, М.Жұмабаев, С.Сейфуллин, І.Жансүгіров, Б.Майлин, С.Асфендияров сын-ды қайраткерлер мен ұлт зиялылары бар. Саяси құрбандар лагерлерге жіберіліп отыр-ды. Қуғын-сүргінге ұшыраған азаматтардың әйелдері де Ақмола облысында орналасқан «АЛЖИР» лагерінде азапталды. Жалпы «Асы-ра сілтеу болмасын, аша тұяқ қалмасын» де-ген ұжымдастыру ұранымен науқанға кіріскен белсенділер республикадағы 40 миллионнан астам мал басының қырылуына әкеп соқтыр-ды. Халық жаппай ашаршылыққа ұшырады. Ашаршылық жылдарында елімізде 1,5 мил-лионға жуық адам қайтыс болды. Қазақ халқы ашаршылыққа дейінгі санына, араға жарты ғасырға жуық уақыт салып, өзгер жеткені бұл зұлматтың қаншалықты қасіретті болғанын көрсетті. 1993 жылы «Жаппай қуғын-сүргін құрбандарын ақтау» туралы заң қабылданған болатын. Соның нәтижесінде жазықсыз жала жабылғандар ақталды. Ақтау шаралары әлі де жалғасып келеді.

УАҚЫТША ЖЕҢІЛДІК
ТҮПКІ ШИЕЛЕНІСТІ
ШЕШЕ АЛМАЙДЫ

Дональд Трамп тұсында басталған тарифтік соғыс Бейжіңді Вашингтонға мүлде сенбейтін күйге түсірді. Қытайдың сарапшылары мен жоғары лауазымды кеңесшілері екі елдің Швейцариядағы кездесуінен кейінгі Трамп әкімшілігінің әрекетін тактикалық шегініс деп бағалап отыр. Брукингс институтының профессоры Джонатан Сзиннің айтуынша, Қытай билігі АҚШ-тың түпкі ниеті жақсы емес деп есептейді, сол себепті «ұзаққа созылатын сауда соғысына» қазірден бастап қам жасап жатыр. Бұл Қытай Коммунистік партиясының сыртқы саясаттағы бетбұрысынан, әсіресе Азия-Тынық мұхиты аймағындағы геосаяси ұмтылысынан анық көрінеді.

2025 жылдың басында АҚШ президенті Дональд Трамп Қытайдың экспорттық экономикасына қысым жасау мақсатында Қытайдан келетін импортқа 20% көлемінде бастапқы тариф енгізіп, кейін оны 145%-ға дейін көтерді. Қытай да «келсең – кел» дегендей, өз кезегінде АҚШ-тан келетін сұйытылған табиғи газ (LNG), көмір, шикі мұнай және ауылшаруашылық техникаларына қарсы тарифтер енгізді. Сонымен қатар, Қытай сирек кездесетін металдарға экспорттық шектеулер қойып, Google компаниясына қарсы монополияға қарсы тергеу бастады.

Қытай үкіметі осы қиындықтарға қарамастан, 2025 жылға арналған экономикалық өсім мақсаттарын 5% деңгейінде сақтап отыр. Бұл мақсатқа жету үшін Қытай бюджет тапшылығын 4%-ға дейін ұлғайтып, ішкі сұранысты арттыруға бағытталған шараларды қолға алды. Сонымен қатар Қытай өз экономикасын әртараптандыру және АҚШ-қа тәуелділікті азайту мақсатында Оңтүстік-Шығыс Азия және Парсы шығанағы елдерімен экономикалық ынтымақтастықты нығайтуда.

ТЫНЫҚ МҰХИТЫНЫҢ
ТЫНЫШЫ КЕТКЕН

Сауда келіссөздері жүріп жатқан тұста Қытай армиясы Тайваньды қоршауға алу бойынша әскери жаттығу өткізді. Сол кезде Қытай жағалау күзеті даулы аймаққа кіріп, Филиппиннің наразылығын туғызды. Бұдан бөлек, Қытай мен Жапония арасындағы Сэнкаку (Қытайша – Дяоюйдао) аралдарына қатысты дау да қайта өршіп отыр.

Бұл әрекеттер Қытайдың сауда майданында уақытша ымыраға келіп, әскери және аумақтық тартыстарда шегінбейтінін дәлелдеді. Яғни Бейжің Вашингтонмен жалғасатын ауқымды геозэкономикалық және әскери бәсекелестікке дайындалып отыр. Қытай аймақтағы экономикалық және дипломатиялық мүмкіндіктерді пайдалануға ұмтылғанмен, Азия-Тынық мұхиты кеңістігіндегі аумақтық талаптар мен әскери ұстанымынан бас тартуға бейіл емес. Пентагонның Азиядағы әскери әлеуетті арттыру жоспары мен Қытайдың озық технологияларға қол жеткізу мүмкіндігін шектеу әрекеттері Бейжіңнің наразылығын туғызып отыр. Дональд Трамп пен Си Цзиньпин арасында телефон арқылы келіссөздер немесе саммит өткізу ықтималдығы артқанмен, сарапшылар пікірінше, Трамптың жоғары тарифтері Қытай басшысының мәмілеге үмітін әлсіретіп, сенімсіздік тудырған. Осыған байланысты Қытай тарапы келіссөздерге ашық болғанмен, шиеленістің қайта ушығуына дайындық жасап қойған тәрізді.

Сонымен қатар Қытай билігі «сыртқы күштердің Қытайдың айналасындағы істерге араласуы елдің шекаралық қауіпсіздігіне қатер төндіреді» деген ұстанымды ашық мәлімдеді. Бұл тікелей Вашингтон мен оның Азиядағы одақтастарына бағытталған мәлімдеме екені түсінікті.

Тайвань мен АҚШ жариялаған соңғы барлау деректеріне сүйенсек, Қытай халық-азаттық армиясы Тайваньға қатысты әскери әрекетін едәуір күшейткен. Қытайдың жойғыш ұшақтары мен зымыран күштері жоғары дайындық күйінде тұр – кез келген сәтте соғыс бастауға қабілетті.

САУДА СОҒЫСЫ – БІТІМСІЗ БӘСЕКЕ

АҚШ пен Қытай арасындағы сауда соғысы бір сәтке басылғандай көрінгенмен, бұл ұзаққа созылған бәсекенің уақытша үзілісі ғана. Әлемнің екі алпауыты арасындағы тартыс тек тарифтік текетірес емес, ол технология, геосаясат, әскери ықпал және идеологиялық үстемдік үшін күреске айналып отыр. Соңғы кезеңдегі келіссөздер мен уақытша тарифтік жеңілдіктер Қытайдың ұзақмерзімді стратегиялық ұстанымдарын өзгерте алмады. Керісінше, Бейжің сауда соғысына барынша тыңғылықты дайындалып жатқанын аңғартты.

Теңіз жаяу әскерлері арал маңында десанттық жаттығулар өткізуде, ал жаңартылған зымыран жүйелері Тайвань аумағындағы стратегиялық нысандарды дәл көздеп жоя алатын деңгейге жеткен. Соңғы 5 жыл ішінде Қытай авиациясының Тайваньның әуе шабуылына қарсы қорғаныс аймағына заңсыз енуі 25 есеге артқан. ҚХР әскери-теңіз күштері мен арнайы бөлімдері арал жағалауларына жиі жақындап, оны басып алу сценарийін үнемі пысықтап келеді. АҚШ пен Тайвань барлау қызметтерінің хабарлауынша, Қытай басшысы Си Цзиньпин Қарулы күштерге 2027 жылға дейін Тайваньға басып кіруге толық дайын болуды тапсырған.

АҚШ-ТЫҢ ҚАРЫМТА
СТРАТЕГИЯСЫ

АҚШ та қарап отырған жоқ. Мемлекеттік хатшы Марко Рубио тағайындалысымен-ақ Үндістан, Жапония және Австралия Сыртқы істер министрлерімен кездесіп, Қытайға қарсы ұнқатысу арнасын жандандыра бастады. 2025 жылдың басында АҚШ пен Жапония Қытайдың Тайваньға қатысты әскери белсенділігінен аландаушылық білдіріп, бірлескен мәлімдеме жасады. АҚШ президенті Дональд Трамп пен Жапония премьер-министрі Исиба Сигэру Тайвань бұғазындағы бейбітшілік пен тұрақтылықты халықаралық қауіпсіздік пен өркендеудің ажырамас бөлігі деп атап өтті. Олар Қытайдың күш немесе қысым арқылы статус-квоны өзгерту әрекеттеріне қарсы екенін білдірді.

Әрине, Қытай ұзақ уақыттан бері өз көршілерімен сауда, инфрақұрылым және инвестиция салаларында өзіне тиімді екіжақты келісімдер жасауға ұмтылып келеді. Бұл ұстаным «Бір белдеу – бір жол» бастамасы арқылы айқын көрінеді. 2013 жылдан бері 150-ден астам елмен келісімге қол қойған Бейжің Оңтүстік-Шығыс Азия, Орталық Азия және Африкада ықпалын арттыруда. Мәселен, 2023 жылы Қытай мен Лаос арасындағы жоғары жылдамдықты теміржол жобасы іске қосылып, Пекиннің аймақтағы экономикалық қатысуы айтарлықтай артты. Сондай-ақ Қытай Пәкістандағы Гвадар портын дамытуға \$62 миллиард көлемінде инвестиция салу арқылы Үнді мұхиты жолдарына стратегиялық бақылау орнатуға тырысып отыр.

АҚШ пен оның серіктестері Қытаймен экономикалық байланыстарды үзбей сақтай отырып, оның әскери және саяси ықпалына қарсы тұруды көздеуде. Мысалы, АҚШ пен Еуроодақ арасында «Технологиялық және сауда кеңесі» құрылып, Қытайдың стратегиялық технологияларға қол жеткізуді шектеу бағытында бірқатар шара қабылданды. Сонымен қатар Вашингтон Үнді-Тынық мұхиты аймағында Quad (АҚШ, Жапония, Үндістан, Австралия) және AUKUS (АҚШ, Ұлыбритания, Австралия) сияқты альянстар арқылы қауіпсіздік ынтымақтастығын күшейтіп жатыр.

Орталық Азияда да Бейжің ұзақмерзімді стратегиялық негізде жұмыс істеп, аймақ елдерінің сыртқы саясаты мен экономикалық бағытына әсер ететін факторға айналып барады. АҚШ Орталық Азия елдерімен де серіктестікті дамытуға тырысуда. 2023 жылы C5+1 форматы қайта жанданып, Орталық Азия мемлекеттері мен АҚШ арасында экономикалық әріптестік, климаттық өзгеріс және қауіпсіздік саласында бірлескен жобалар қолға алынды. Дегенмен бұл бастамалар Қытайдың өңірдегі ұзақмерзімді және қаржылай салмақты жобаларының көлеңкесінде қалып отыр.

Алайда бұл әрекеттер Қытайдың экономикалық ықпалын тежей алмай тұр. 2024 жылы, Дүниежүзілік банк мәліметінше, Қытай ASEAN елдерінің ең ірі сауда серіктесі атанды – екіжақты сауда көлемі \$975 миллиардқа жетті. Сонымен қатар Қытай Африкадағы негізгі несие беруші ел болып қалуда – соңғы онжылдықта Африка елдеріне \$153 миллиардтан астам несие берген. Бұл деректер Бейжіңнің «экономикалық дипломатиясының» күшеюін және аймақтардағы ықпалының артып келе жатқанын көрсетеді.

ҚЫТАЙДЫҢ ҚОСЖАҚТЫ
ТАКТИКАСЫ

Си Цзиньпин әкімшілігі халықаралық сахнада өзін бейбіт, сенімді серіктес ретінде таныстырып жатыр. Қытай басшысы Вьетнам, Камбоджа, Малайзия және Латын Америкасы елдерімен кездесулерде осы бейбіт миссиясын жиі қайталайды. Алайда бұл сыртқы «жұмсақ» риторика Қытайдың ішкі қатаң ұстанымымен қатар жүріп жатыр.

«Біз экономикалық және технологиялық әріптестік ұсына аламыз,

бірақ аумақтық мүдделерімізден бас тартпаймыз» деген сөз Қытайдың геосаяси стратегиялық бағытын нақты сипаттап тұр. Бұл – тек сауда емес, ықпал ету кеңістігі үшін бәсеке.

Қытай мен АҚШ арасындағы сауда соғысы мен геосаяси бәсекелестік Оңтүстік-Шығыс Азия елдерін жаңа серіктестер іздеуге итермеледі. Осыған байланысты АСЕАН елдері алғаш рет Қытай және Парсы шығанағы араб мемлекеттерімен (ІШАМЫК) бірлескен саммит өткізді. Малайзия премьер-министрі Анвар Ибрахим бұл саммитті «екі ірі экономикалық блок арасындағы төзімділік пен тұрақтылықты күшейту тетігі» деп бағалады. Қытай премьері Ли Цян саммитке арнайы келіп, үш жақты экономикалық әріптестікті тереңдетуді ұсынды. Бұл Қытайдың өз ықпалын кеңейтуге ұмтылысын және АҚШ-тың қысымына қарсы стратегиялық серіктестік іздегенін көрсетеді. Трамп енгізген жоғары тарифтер АСЕАН-ның 6 еліне 32-49 пайыз аралығында әсер етіп, олардың экономикасына айтарлықтай соққы болды. Осы жағдай АСЕАН елдерінің Қытай мен Таяу Шығыс бағытындағы байланысын жандандыруына түрткі болды.

Кейбір сыртқы саясат сарапшылары Дональд Трамптың соңғы әрекеттері мен мәлімдемелерін ХХІ ғасырдың геосаяси ахуалын ХІХ ғасырдағы империялық тәртіпке ұқсатып, жаңа ықпал аймақтарын бөлу әрекетіне балайды. Сарапшылар мұны ұсақ мемлекеттерді ірі державалардың геосаяси саудасына салу, яғни әлемді ықпал аймақтарына бөлуге ұмтылу деп бағалайды.

Қысқасы, АҚШ пен Қытай арасындағы сауда келіссөздері уақытша бітім болуы мүмкін. Бірақ екі ел арасындағы сенімсіздік, стратегиялық қайшылықтар, технология мен ықпал үшін күрес ешқашан бәсеңдеме емес. Қытай АҚШ-ты негізгі қауіп ретінде қабылдап, көп жылға арналған дайындық жүргізіп жатыр. Өз кезегінде АҚШ та Қытайдың аймақтық амбицияларына кедергі келтіру үшін дәстүрлі және жаңа одақтастармен ынтымақты күшейтуде.

Әлемдік тәртіптің болашағы осы екі алпауыттың тартысында шешімек. Сауда майданы – соның бір парасы ғана. Екі державаның келесі қадамы бүкіл жаһанның геосаяси бейнесін айқындап беруі де мүмкін.

ЖАҢАН ЖАҢАЛЫҚТАРЫ

ПУТИН МЕН ЗЕЛЕНСКИЙ КЕЗДЕСЕ МЕ?

АҚШ президенті Дональд Трамптың арнайы уәкілі Кит Келлог Дональд Трамп, Владимир Путин және Владимир Зеленскийдің кездесуі Женевада өтуі мүмкін деп мәлімдеді.

Соңғы күндері БАҚ беттерінде АҚШ, Ұлыбритания, Франция және Германия өздері берген зымырандармен Ресей аумағының кез келген нүктесін атқылауға рұқсат етті деген ақпарат тарады. Кремль бұл шешімді қауіпті қадам деп атады. Ал кеше Трамп «Владимир Путин бір нәрсені түсінбейді. Егер мен болмасам, қазір Ресейдің халі мүшкіл болар еді. Ресеймен өте жаман дүниелер болатын еді. Өте жаман! Ол отпен ойнап отыр» деп мәлімдеді.

ҚОРҒАНЫСҚА ҚАРЖЫ БӨЛДІ

Еуропа одағының кеңесі SAFE қорғаныс өнеркәсібіне 150 миллиард еуроға дейінгі көлемде инвестиция құю бағдарламасын мақұлдады.

Қаржыландыру тек Еуроодаққа мүше елдермен шектелмейді – Украина, Ұлыбритания, Исландия, Лихтенштейн және Норвегия сияқты басқа мемлекеттер де қаражат алуға үміткер бола алады. Қаржы оқ-дәрі, зымыран, артиллерия жүйелерін, әуе шабуылына қарсы қорғаныс жүйелерін, дрон өндіру, жасанды интеллектті дамытуға және ғарыш өнеркәсібін қолдауға бағытталады. Өнімнің басым бөлігі Еуропа Одағы аумағында өндірілмек.

ТУРИЗМ ТАБЫСЫ АРТТЫ

Биыл алғашқы 3 айда әлем бойынша туристер 1 трлн 700 млрд доллар жұмсады. Нәтижесінде бұл саладан түскен жаһандық табыс 11% өсті.

Дүниежүзілік туризм ұйымының дерегі бойынша бір турист орта есеппен 1170 долларға саяхаттаған. Бұл коронавирус пандемиясына дейінгі көрсеткіштен 20% көп. Туризмнен ең көп табыс табатындар – АҚШ пен Еуропа елдері. Азия нарығы да қарқынды дами бастаған. Мәселен, Жапонияда табыс – 34%, Непалда – 18%, ал Оңтүстік Кореяда 14% артқан.

Бетті дайындаған
Қалиакбар ҮСЕМХАНҰЛЫ

Кашан көрсен де бір қалыптан таймай, қолы ашық, жүзі жарқын, төңірегіне жылы шуағын сеуіп жүретін тұлға. Бұл азаматтың елге жасаған қызметі ауыз толтырып айтарлықтай. Орайы келгенде, соның біреуіне тоқталғалы отырмын. Ақмола қаласы еліміздің астанасы болып бекіген кезде бәріміз ұлы көштен қалмай, жаңа астанаға бірге келдік. Ол кездегі Ақмоланың жағдайы әлі көз алдымызда. Қатардағы облыс орталықтарының бірі болатын. Халыққа қызмет жасау, сервис, қаланың көркі, қала шаруашылығы орташа деңгейде, байырғы халқымыздың саны да шектеулі-тұғын.

Керек десеңіз, тарихи тұлғаларға қойылған ескерткіштер, ел тарихына тиісті тарихи межелер, ұлттық ерекшелігімізге байланысты атаулар жоқ десе де боларлықтай. Төлеген мырза ұзақ ойланып, көп толғанып енді ғана іргесі қаланып жатқан елордамызда Дина Нұрпейісова атында көше болса, ескерткіш қойылса, оның төңірегінде қазақтың күй өнерінің ұлы тұлғаларына арналған стелла болса, жылда бір-екі мәрте қазақ күйлерінің мерекелері өткізілсе деген арманға қол созып, ой елегінен өткізді. Бірақ, сол арманының сандал көгіне жете алмай, тек ойша ғана қиялдап қоятын.

Кезінде, қазақ музыкасын зерттеуші көрнекті ғалым, әйгілі композитор, дирижер, Қазақстанның халық әртісі өнертану ғылымының докторы, академик, қазақтың біртуар перзенті Ахмет Жұбанов: «Дина ұзын да сүйіріктей саусақтарымен домбыра пернесінде, сағағында небір алшақ пернелер аралықтарын ешбір мүлтіксіз алады. Симфония сазындай сиқырлы әуен алпыс екі тамырдың бойлата, шымырлата, буырқана небір әсерге түсіреді» деп баға берген күй анасы Динаға қалайша ескерткіш орнатпасқа деп күйзелетін.

«Сабақты ине сәтімен» келіп, айы оңынан туған тұсы Астана қаласының даму және өркендеу дәуірімен тұспа-тұс келді. Дина анамыздың атына Астана төрінен ойып тұрып көше берілді. Қалалық әкімдікте болған кездесуде Төлеген Қуанышев мырза ұлы күйшіге арнап ескерткіш қою мәселе-сін алға тартты. Профессор жасаған ұсыныс тез қолға алынды. Мәдениет басқармасына тапсырма берілді. Күні белгіленді. Тамаша ұсынысты құп алып, оның өміршеңдігіне жоқ ашып, мұрындық болған қазақ өнерінің уызына қанып өскен азаматтардың әсері де тиген болар.

Қордай гранитінен ескерткіштің тұғыры жасалды. Көп ұзамай ескерткіштің өзі де келіп тұғырына қонды. Содан бастап жылына екі рет өткізілетін күй жәрмеңкесі және «Астана күй қанатында» атты Дина апамызға арналған күй бәйгесі қанат жайды. Олар мұнымен тоқтап қалмады. Қазақ халқында күй өнерінде аты қалған 101 сазгердің аттары жазылған үлкен панно құрылысы басталды. Жұмыс күндіз де, түнде де жүріп жатты.

Жастайынан Дина анамыз домбыраны, күйді сүйіп өсті. Табиғат талант берген ол 3 жасынан бастап қолына домбыра ұстап өнерге жақын болған. Тоғыз жасында «домбырашы қыз» атанады. Құрманғазы осы домбырашы қызды іздеп келіп, өнерде тұсауын кеседі. Ал 9-24 жастар арасында өзінің атақты ұстазы Құрманғазының басшылығымен домбырада ойнау техникасын толық иге-

ре бастады. Алаштың атақты домбырашылары Ұзақ, Есжан, Байжұма, Дәулеткерей, Түркеш, Мүсірәлі, Әлікейдің күйлерін тартып, үйреніп, өзі де күй шығара бастайды. Сөйтіп, өмірге «Бұлбұл», «Байжұма», «Көгентүп», «Тойбастар», «Сегізінші наурыз», «Ана аманаты» т.б. күйлерін халық сүйіспеншілікпен қабылдады. Көзкөргендер Дина күйші сол домбырадан қол үзбей, домбыра тартпай отыратын үзілісінің өзі жарты сағаттан аспайтын көрінеді дейді.

Иә, әр ұлттың өзіне тән тәрбиесі бар. Сол секілді қазақ дәстүрінде тәрбиелік мәні жоғары жоралғының бірі тұсаукесер болып табылады. Динаның өнерге деген алғашқы қадамының, талпынысының тұсауын кесіп, батасын берген күй атасы – Құрманғазы Сағырбайұлы. Олай болса, дана халқымыз «Ұстазы жақсының, ұстамы жақсы» демекші, Динадан ұлы күйші шықпағанда қайтпеді.

«Отан – қуат, отбасы – шуақ» дегендей, Дина апамыздың отбасы жайлы сөз қозғап өтейін. Күйеуі Нұралы Нұрпейісов өмір бойы балық аулаумен шұғылданған. Дина 13 балалы болған. Кенже ұлы Қожамұрат және немересі Қожахмет 1941-1945 жж. соғыста хабар-ошарсыз кетті.

Осы орайда «Күй анасы» республикалық қорының жетекшісі Төлеген Қуанышев былай дейді: «Анам Ақжан Жұрымбайқызы – біздің әулет Ахмет Жұбановтың, әлбетте, Жұбановтар әулетінің алдында өмір бойы қарыздар. Алғашында Дина әжең туған жері – Бекетай құмының төңірегінде, сол кездегі Бекетай ордасы, Орал, Гурьев (қазіргі Батыс Қазақстан, Атырау облыстары) өңіріне ғана аты танылған күйші болған. Егер Ахмет Жұбанов болмағанда күйші анамыздың танымалдылығы сол өңірден аспай қалар еді. Бүгінгідей күллі жұрттың алдында әйгілі де абыройлы болар ма еді, болмас па еді, кім білсін?».

Композитор Ахмет Жұбановтың «Музыканы түсінуге тілдің қажеті жоқ, көңіл болса жетіп жатыр» деген сөзі бар. Ол Дина сияқты өнер иесі, сазгерді Алматыға әкелуге ерекше ұмтылыс жасаған. Арнайы кісі жіберіп 76 жастағы қарт күйшіні ел астанасына шақырғанда, шырағым, мен қартайдым ғой, мені қозғап қайтесіздер» депті.

Шақыра келген өкіл Смағұл Көшекбаев: «Ел астанасында Құрманғазының күйлерін үйренеміз» деп жастар Сізді күтіп отыр» дегенде ол келініне көтеріңкі көңілмен «менің чемо-данымды жина, жол жүремін» деген екен. Сөйтіп, 76 жаста ел астанасында сахнаға көтеріліп, домбыраны сөйлетіп, сиқыр өнердің сырын төкті дейді көзкөргендер.

Дина анамыз 1937 жылы 75-тен асқан шағында ұлттық аспапта шебер орындаушы өнерпаздардың қатарында Мәскеуде өткен Бүкілодақтық бірінші байқауда жүлделі орынды жеңіп алды. 1944 жылы 83 жасында Орталық Азияның бес республикасынан өнерпаздар қатысқан Ташкенттегі онкүндік байқауда Дина Нұрпейісова тағы да топ жарды.

Ол 1939 жылы Мәскеуде өткен Бүкілодақтық ұлттық аспапта орындаушылар байқауында бірінші орынды иеленді. 2000 қатысушы арасынан таңдалып алынған 9 үздік өнерпаздың бірі болды.

Ұлы Отан соғысы басталған тұста ол майдандағы ұлын анарыға күткен сағынышын «Ана бұйрығы» атты шығармасына арқау етті.

«Нағыз күйші күйді жүрегімен тартады»

Дина Нұрпейісова

КҮЙ ДҮЛДҮЛІ – ДИНА

Профессор Төлеген Қуанышевпен қанша мәрте кездессем де айтар тұшымды да әсерлі әңгімесімен өзіне баурап алатын жанның бірі емес-ау, бірегейі десем де әсірелегендік болмас. Оның саликалы ой түйіп, сарабалд сөздің тұздығын келтіретін, жан-жағын шырайландырып жіберетін қасиеті Ақтөбе университетінде проректор болып қызмет жасаған кезден немесе Қазақстан Республикасы Парламенттің депутаты болған кезден қалыптасқан болар деп тұжырымдадым.

1944 жылы 83 жастағы Дина Ташкентте өткен Орта Азия республикалары музыкасының 3-онкүндігінде өнер көрсетті. Сол жылы ол «Қазақ ССР-інің халық әртісі» атағын иемденді. Ал 1945 жылы соғыстың аяқталуына орай «Жеңіс» күйін жарыққа шығарды. 1937 жылы Ахмет Жұбановтың тапсырмасымен домбыраны Динаны Алматыға келіп орналасқан болатын. Сол жылдың күзінде Алматы қаласында ұлт дарындары бас қосқан екінші республикалық жиында Динаға ресми түрде сый-сияпат, құрмет көрсетілді. Ол өзінің «Бұлбұл», Құрманғазының «Төремұрат» пен «Қайран, шешем» атты күйлерін шебер орындағаны үшін ең алғашқы сыйлығын алды. Осыдан кейін Дина Қазақ филармониясына

жұмысқа алынып, оған «Еңбек сіңірген өнер қайраткері» атағы берілді

Дина туралы белгілі ақын-жазушылар пікірлерін жазып қалдырған. Ақын Жұме-кен Нәжімеденов: Қазақ өнеріне сіңірген еңбегі үшін «XX ғасыр адамы» атанған құдіретті күй анасы – Дина Нұрпейісова деп жазған. Оның шығармашылығы және өмір жолы туралы А.Жұбанов, Г.Бисенова, Ж.Рсалдин т.б. зерттеп, жазушы С.Бақбергенов «Қайран, шешем» (1963) романын жазды.

Күйші Дина – «Ғасыр адамы» атағын алған өнерпаз. 94 жаста жарық дүниемен қоштасқан кезде қолына өмірбойғы серігі домбырасын алып, Құрманғазының «Қайран, шешем» күйін тартып, көзін жұмған екен.

Өзгелерге жай ғана қос ішекті аспап болып көрінетін домбыра Динаның қолында алуан түрлі дыбыс шығаратын ғажап құралға айнала-ды. Әсіресе, домбырадағы оң қолдың әсері Дина күйшінің тек біркелкі қос ішекті қағып тұратын жай ғана қызмет емес, музыкалық шығарманы құбылтып, күйқылжытып шығаратын шеберлік шыңы деп музыка зерттеушілері өте жоғары баға берген. Қазіргідей ешқандай консерватория бітірмей-ақ, музыка әлемінде жарық жұлдыз деңгейіне көтерілген тұлға. Ол заманда қазақ әйелдеріне тән емес домбыра тарту, оны ең жоғарғы деңгейге дейін жеткізу тек Ди-

наның маңдайына жазылған бақыт еді.

Осы айтылғандарды оның жебеушісі де, демеушісі де академик Ахмет Жұбанов «Дина Нұрпейісова» деген мақаласында былай суреттейді: «Оның перне басысы, домбыраның ішегін саусақ сезіміне билетуі бұрын-соңды жұрт көрмеген домбырашылықтың керемет өнері еді. Ал оң қолы ше? Әйел ішекті аспапты тарту әдісі жөнінде еш жерде жазылмаған, қолданылмаған, ішек қағудың алуан түрін көрсетіп отыр. Тіпті домбыраның үнін барынша күмбірлете шығаратын жерлерде әйелдің саусағы домбыраның бет тақтайына тимейді. Оң қолының шапшаңдығы сонша, кей жерлерде қолдың буын қимылдары аңғарылмайды. Күйдің көтеріңкі, толқынды жерлеріне келгенде бет құбылысы мүлде өзгеріп, домбыраның сабын сәл көтеріп, ілгері ұмтыла, аузын аша, дайын шығарманы емес, дәл қазір ойдан шығарып тартып отырған сияқтанады».

“

Дина анамыз 1937 жылы 75-тен асқан шағында ұлттық аспапта шебер орындаушы өнерпаздардың қатарында Мәскеуде өткен Бүкілодақтық бірінші байқауда жүлделі орынды жеңіп алды. 1944 жылы 83 жасында Орталық Азияның бес республикасынан өнерпаздар қатысқан Ташкенттегі онкүндік байқауда Дина Нұрпейісова тағы да топ жарды

Қазақ әйелі домбыра тартып, сазгер болып, өлмес туындылар шығара алмайды деген қасаң ұғымды жоққа шығарған Дина Нұрпейісованың үлгісін жалғаған қыз-келіншектер, әсіресе, еліміздің батысында көбейе түсті.

Солардың бірі – Әсима Ізмұхамбетова. Алпысыншы жылдар ортасында Алматыда өткен ауыл көркемөнерпаздарының Республикалық фестиваліне қатысып, осы додада елге көп таралмаған Нарын өңірінің туындыларын орындап, халықты таң қалдырды. Ел ұмыта бастаған Құрманғазының «Қарт жігер», «Көк ала ат» және Мақаш күйшінің «Байжұма» күйлерін халыққа жеткізді.

Одан кейінгі дәуірлерде де Қазақстанның батыс өңірінен талай саңлақ өнер иелері шықты. Мемлекеттік «Дарын» жастар сыйлығының иегері, Қазақстанның еңбек сіңірген әртісі Айгүл Үлкенбаева – қазақтың күй өнерін еліміз де, шет елдерде де талмай насихаттап, әлемге танытып келе жатқан өнерпаз.

1957 жылы облыстық жастар және студенттердің 1-облыстық фестивалінде Атырау (Гурьев) қаласының Мұнайшы стадионында 500 өнерпаздан құралған оркестр Нұрғиса Тілендиев пен Сейілхан Құсайыновтың дирижерлігімен Құрманғазының «Адай», «Сарыарқа», Дәулеткерейдің «Қосалқа», Динаның «Тойбастар», Сейілхан Құсайыновтың «Мереке» күйлерін тартты. Маңғыстау аудандық өнер-

паздарының арасында осы додаға қатысқан сол кездегі мектеп оқушысы Әбіш Кекілбаев былай деп жазады:

«...1957 жылы маусым айында алғаш рет фестивальға жиналды. Тек жер-жерден келген домбырашылардың өздері мәдениет үйінің сахнасына сыймады. Өнер мерекесін ұйымдастыруға Алматыдан екі жас маман келген-ді. Екеуі облыс басшыларымен әрі ақылдасып, бері ақылдасып, ақыр аяғында бәрімізді Жайық өзенінің жағасындағы облыстық стадионға қарай бастап жүрді. Өзен бет трибунасын толтыра жайғастырды. Ешқайсымызды қағыс қалдырмай, басымызға ұрып санап шықты.

Түп-тура бес жүз адам болды. Бес жүз аспаптан сел болып ақтарылған күй тасқынына Ақ Жайықтың бойында әрлі-берлі ағылып жатқан кемедегілер де ауыздарын ашып, көздерін жұмды. Бұл күй топанын ұйымдастырған ол кезде өнердегі жолдарын енді бастаған, кейін әйгілі композитор, саңлақ дирижерге айналған Нұрғиса Тілендиев пен атақты киноактер, көрнекті театр режиссері, тамаша педагог Бәйтен Омаров еді».

2013 жылдың 29 мамырында Атырау өңірінде адамзат мәдениетіне күй атты теңдессіз мұра қосқан қазақ халқының ұлы күйшісі Құрманғазы Сағырбайұлының 190 жылдығына орай республикалық күй фестивалі өтті. Фестивальге еліміздің Маңғыстау, Батыс Қазақстан, Ақтөбе, Қостанай, Қарағанды облыстары мен Алматы, Ақмола қалаларынан, Ресей елінің Астрахань облысынан келген «Атамұра» ансамблі және Атырау қаласы мен облыс аудандарының өнерпаздары қатысты. Құрманғазы бабаның халық арасында кеңінен танылған 14 күйін мың өнерпаз бір уақытта орындап, Жайық – Каспий атырабын күмбірлеген күйге бөледі. Шара соңында Атырау облысы әкімі Б.Ізмұхамбетовке бір мезгілде 1000 өнерпаз біріккен оркестр Құрманғазының күйін орындағанын растап, Қазақстан рекордтар кітабына енгізілгендігі жөнінде және фестиваль қатысушыларына тарихи құжат ретінде арнайы сертификаттар табыс етілді.

Көптеген қолтума шығармалардың авторы болған үлкен суреткер, қайталанбас тамаша орындаушы шебері Дина Нұрпейісова күйшілік өнерде тұтас бір дәуір тудырып, өз халқының аспаптық музыкасын жомарттықпен байытты.

Сөз соңында атақты ұстазы дүлдүл, дарабоз сазгер Құрманғазы Сағырбайұлы өзінің атақты шәкірті Дина Нұрпейісоваға өз домбырасын табыстап тұрды:

Домбырам – мұрам,
Ал, балам,
Мүлкім осы қалдырған.
Ұсынамын қолымнан,
Серігің болсын домбырам,
Қалған саған күй мұрам,
Ұрпағым сенен тыңдайды,

– деп толғаған батасын келтіре отырып, әсем Астананың көркіне көрік қосқан қасиетті Дина апамыздың бейнесі астаналықтарға өнердің таусылмас шашуын шашып, қаланың сәніне сән қосып тұрғандай, асқақ биіктен қарап тұр. Атағың және өнер туындыларың жасай берсін, ұлы өнердің жарық жұлдызы!

Өмірзақ ОЗҒАНБАЕВ,
«Ардагерлер ұйымы» республикалық қоғамдық бірлестігі Орталық кеңесі төрағасының бірінші орынбасары, тарих ғылымдарының докторы, профессор

10 | ТЕЛЕБАҒДАРЛАМА

№62 (4806) 29/05/2025 Бейсенбі

ДҮЙСЕНБІ 2 МАУСЫМ

QAZAQSTAN

6:00 Әнұран
6:05 ФУТБОЛ. УЕФА Чемпиондар Лигасы
7:00 «ТАՆШОЛРАН».
10:00 АҚПАРАТ
10:10 «ФАЗИЛЕТ ХАНЫМ», Телехикая.
12:10 «Сағындырған әндер-ай!», концерт
13:00 АҚПАРАТ
13:10 «Қызық екен...».
14:00 «Жарқын жүздесу».
14:50 «Ауыл мұғалімі», Телехикая.
15:50 «ТАТУ-ТӘТТІ», Реалити шоу.
17:00 АҚПАРАТ
17:10 «Жат бауыр», Телехикая.
18:00 «ТОПЫРАҚ ПЕН ХАУА», Телехикая.
20:00 АҚПАРАТ
20:30 «АШЫҚ АЛАҢ»,
21:20 «ЛӘЙЛӘ», Телехикая.
22:15 «1001 ТҮН», Қоғамдық бағдарлама.
23:15 «Көзайым», Телехикая.
3:00 «Жарқын жүздесу».
1:30 АҚПАРАТ
2:00 «Ашық алаң», Қоғамдық-саяси ток-шоу.
2:50 «Сана»,
3:50 «Тату-тәтті», Реалити шоу.
4:50 «Қызық екен...».

05:00 “Дүлдүлдер дүбірі”
06:00 Телехикая. “Пәленшеевтер 2”
07:00 “Ояні!”
09:00 Мультсериал. “Панда и киви”
09:30 Телесериал. “Зимородок”
11:30 “Тамаша”
12:00 “President”
12:15 “Әлеумет”
12:30 “ОйнаIQ”
13:30 Телехикая “Арман жолында”
15:00 Телехикая. “Бахар”
16:00 Телесериал. “Стажер”
18:00 Новости
18:30 Жаңалықтар
19:00 Телехикая. “Армандастар”
20:00 Телехикая. “Бахар”
21:00 Телесериал. “Зимородок 2”
22:30 “КешREC”
23:30 Телесериал. “Чужие родные”
01:00 Телесериал. “Перекресток”

ASTANA TV

06:00 «Без тебя» телесериал
08:00 «Яркое пламя» телесериал
09:00 «Қара ниет б» телехикаясы
10:15 «Сен келерсің» телехикаясы
12:00 «Осман 4» телехикаясы
14:50 «Бесплатный адвокат» телесериал
15:30 «Громовы 2» телесериал
16:40 «Без тебя» телесериал
19:00 «Яркое пламя» телесериал
20:00 «Астанатimes»
21:00 «Қара ниет б» телехикаясы
21:55 «Сен келерсің» телехикаясы
23:15 «Осман 4» телехикаясы
01:00 «На твоей стороне 2» телесериал

6:00 «П@УТИНА» бағдарламасы
7:15 «ТАМАША CITY» бағдарламасы
8:15 «KÖREMİZ-ШОУ» бағдарламасы
9:15 Фильм «КОТЫ ЭРМИТАЖА».
10:55 М-Фильм «С КЕМ ПОВЕДЕШЬСЯ...»
12:45 «ПУСТЬ ГОВОРЯТ»
14:00 «НОВОСТИ»
14:15 «QOSLIKE» бағдарламасы
18:30 «БАСТЫ ЖАҢАЛЫҚТАР»
19:00 «KÖREMİZ-ШОУ» бағдарламасы
20:00 «ГЛАВНЫЕ НОВОСТИ»
20:35 М-Фильм «АЛЕКС ЛЮТЫЙ. ДЕЛО ШУЛЬЦА»
0:35 Ночной кинотеатр. «УМЕЛЫЦЫ»
1:35 «НОВОСТИ»
1:55 «ЖАҢАЛЫҚТАР»
2:15 «П@УТИНА» бағдарламасы
3:10 «БАСТЫ ЖАҢАЛЫҚТАР»
3:40 «ТАМАША CITY» бағдарламасы

7:05 «КЕЛ, ШЫРҚАЙЫҚ!» (қайталау)
8:00 «ӨРТЕНГЕН СЕЗІМ», өзбек телехикаясы.
11:05 «БЫЛО ДЕЛО», док.детектив
12:05 “ЧУДО ПО РАСПИСАНИЮ”, мелодрама (повтор) (худ.фильм)
15:40 “РАЙСКОЕ МЕСТО”, мелодрама
17:35 “РЕАЛЬНАЯ МИСТИКА”, реалити-шоу.
19:35 “АСТАРЛЫ АҚИҚАТ”, ток-шоу.
20:35 КЕШКІ ЖАҢАЛЫҚТАР
21:00 ВЕЧЕРНИЕ НОВОСТИ
21:30 “ШЕФ-3”, криминальная драма
23:30 “МАРАШАНЕЦ”, остросюжетная драма.
1:30 “КАТИНА ЛЮБОВЬ”, мелодрама
3:00 “ӨРТЕНГЕН СЕЗІМ”, өзбек телехикаясы.
5:20 “КЕЛ, ШЫРҚАЙЫҚ!”
6:10 КЕШКІ ЖАҢАЛЫҚТАР (қайталау)

06:00 «Әзіл студия» ойын-сауық бағдарламасы
06:30 «31 әзіл» ойын-сауық бағдарламасы
07:00 «Күліп All» ойын-сауық бағдарламасы
07:30 «Тәтті шоу» ойын-сауық бағдарламасы
08:00 Мультсериал «Великий Человек-паук»
09:00 «Мургерлер» телехикаясы. 6 бөлім
11:00 Анимационный фильм «Лунтик. Возвращение домой» (повтор)
12:40 КИНО. «Терминатор 2: Судный день»
15:50 КИНО. Джейсон Стейтем в боевике «Перевозчик-3» (повтор)
18:10 КИНО. «13 район»
20:00 Информбюро (рус/каз)
21:00 КИНО. «Говорящие с ветром»
23:50 «Бозторғай» телехикаясы. 32 бөлім
01:50 «31 әзіл» ойын-сауық бағдарламасы
02:50 «Time Vine» ойын-сауық бағдарламасы
03:10 «TikTok show» ойын-сауық бағдарламасы
03:30 «What’s up?» ойын-сауық бағдарламасы

6:00 Әнұран
6:02 «АНАНДИ», Телехикая.
7:00 «СЕЗІМ ҮШІН» Телехикая.
8:00 «Ақ пен қара» Телехикая.
9:00 «Жарқыраған жұлдыз»
10:00 «Великопелный век. Кёсем».
11:00 «Бесценное время», Телесериал.
12:00 Әзіл Time
13:00 «ТИБЕТ ҚҰПИЯСЫ», Телехикая.
15:00 «ТРОЙНАЯ ЗАЩИТА» Телесериал.
16:00 «1001 НОЧЬ» Телесериал.
18:00 ЖАҢАЛЫҚТАР. ТІКЕЛЕЙ ЭФИР
18:20 «АҚ ПЕН ҚАРА» Телехикая.
19:30 НОВОСТИ. ПРЯМОЙ ЭФИР
20:00 «ВЕЛИКОПЕЛНЫЙ ВЕК. КЕСЕМ».
21:00 «БЕСЦЕННОЕ ВРЕМЯ» Телесериал.
22:00 «1001 НОЧЬ» Телесериал.
23:40 «СУЛТАН РАЗИЯ» Телесериал.
0:40 Жаңалықтар
1:00 Новости
1:30 Здоровье с Айнура Тажиной
2:00 Әйгерім Сейфолланың Сырласуы
3:00 “Жұлдызды шаңырақта”
3:40 Q-елі
4:40 “Ата-ана. Бала-шаға” Телехикая
5:10 “Хақ” Телехикая

НТК

07:00 «Разминка» (каз/рус)
07:15 «Қызық Live» (каз.)
08:00 Әзіл - күлкі бағдарламасы «Екі езу»
08:30 Телехикая «Қатығез Ыстамбұл»
09:35 «ВСПЫШ И ЧУДО-МАШИНКИ» М/Ф
10:00 «АФЕРИСТЫ В СЕТЯХ»
11:00 «ОРЕЛ И РЕШКА.РАЙ И АД»
12:00 «СЕЗІМ БАҒЫ» (каз.)
16:00 Телехикая «Қатығез Ыстамбұл»
17:10 Телехикая «Алғашқы махаббат»
17:40 «РЕВЮ» (каз.)
18:00 «ОРЕЛ И РЕШКА.РАЙ И АД»
19:00 «ОДНАЖДЫ В РОССИИ»
19:30 Серил «ФАНТОМ» (детектив)
20:30 «ЗАДЕРЖАННАЯ» (детектив)
22:30 «НОСТЯНОЙ ДОМИК» фильм
00:30 «Қызық Live» (каз.)
01:30 «Y-NIGHT SHOW» (каз.)
02:50 Телехикая «Мезгілсіз сезім»
03:40 «INSTA TV» (каз.)
04:00 – 05:00 Әзіл - «Екі езу» (каз.)

СЕЙСЕНБІ 3 МАУСЫМ

QAZAQSTAN

6:00 ӘНҰРАН
6:05 АҚПАРАТ
6:35 «ІНЖУ-МАРЖАН».
7:00 «ТАՆШОЛРАН».
10:00 АҚПАРАТ
10:10 «ФАЗИЛЕТ ХАНЫМ», ТЕЛЕХИКАЯ.
12:10 «Сағындырған ӘНДЕР-АЙ!», РЕТРО-КОНЦЕРТ
13:00 АҚПАРАТ
13:10 «ЕҢ ДӘМДІ»,
14:00 «ЖАРҚЫН ЖҰЗДЕСУ».
14:50 «АУЫЛ МҰҒАЛІМІ», ТЕЛЕХИКАЯ.
15:50 «ТАТУ-ТӘТТІ», РЕАЛИТИ ШОУ.
17:00 АҚПАРАТ
17:10 «ЖАТ БАУЫР», ТЕЛЕХИКАЯ.
18:00 «ТОПЫРАҚ ПЕН ХАУА», ТЕЛЕХИКАЯ.
20:00 АҚПАРАТ
20:30 «АШЫҚ АЛАҢ»,
21:20 «ЛӘЙЛӘ», ТЕЛЕХИКАЯ.
22:15 «1001 ТҮН», ҚОҒАМДЫҚ БАҒДАРЛАМА. ТІКЕЛЕЙ ЭФИР
23:15 «КӨЗАЙЫМ», ТЕЛЕХИКАЯ.
0:10 «ЖАРҚЫН ЖҰЗДЕСУ»,
1:30 АҚПАРАТ
2:00 «АШЫҚ АЛАҢ», ТОК-ШОУ.
2:50 «САНА»,
3:50 «ТАТУ-ТӘТТІ», РЕАЛИТИ ШОУ
4:50 «ӘЛЕМ ЖӘНЕ БІЗ»
5:10 «ЕҢ ДӘМДІ».

05:00 “ДҮЛДҮЛДЕР ДҮБІРІ”
06:00 ТЕЛЕХИКАЯ. “ПӘЛЕНШЕЕВТЕР 2”
07:00 “ОЯНІ!”
09:00 МУЛЬТСЕРИАЛ. “ПАНДА И КИВИ”
09:30 ТЕЛЕСЕРИАЛ. “ЗИМОРОДОК 2”
11:30 “ТАМАША”
12:00 “КӨЗҚАРАС”
12:30 ТЕЛЕХИКАЯ. “АРМАНДАСТАР”
13:30 ТЕЛЕХИКАЯ “АРМАН ЖОЛЫНДА”
15:00 ТЕЛЕХИКАЯ. “БАХАР”
16:00 ТЕЛЕСЕРИАЛ. “ЧУЖИЕ РОДНЫЕ”
18:00 НОВОСТИ
18:30 ЖАҢАЛЫҚТАР
19:00 ТЕЛЕХИКАЯ. “АРМАНДАСТАР”
20:00 ТЕЛЕХИКАЯ. “БАХАР”
21:00 ТЕЛЕСЕРИАЛ. “ЗИМОРОДОК 2”
22:30 “КЕШРЕС”
23:30 ТЕЛЕСЕРИАЛ. “ЧУЖИЕ РОДНЫЕ”
01:00 ТЕЛЕСЕРИАЛ. “ПЕРЕКРЕСТОК”

ASTANA TV

06:00 «Без тебя» телесериал
08:00 «Яркое пламя» телесериал
09:00 «Қара ниет б» телехикаясы
10:15 «Сен келерсің» телехикаясы
12:00 «Осман 4» телехикаясы
14:50 «Бесплатный адвокат» телесериал
15:30 «Громовы 2» телесериал
16:40 «Без тебя» телесериал
19:00 «Яркое пламя» телесериал
20:00 «Астанатimes»
21:00 «Қара ниет б» телехикаясы
21:55 «Сен келерсің» телехикаясы
23:15 «Осман 4» телехикаясы
01:00 «На твоей стороне 2» телесериал

6:00 «П@УТИНА» бағдарламасы
7:15 «ТАМАША CITY» бағдарламасы
8:10 «KÖREMİZ-ШОУ» бағдарламасы
9:10 «МОДНЫЙ ПРИГОВОР»
10:00 «ДАВАЙ ПОЖЕНИМСЯ!»
10:55 Фильм «С КЕМ ПОВЕДЕШЬСЯ...»
12:45 «ПУСТЬ ГОВОРЯТ»
14:00 «НОВОСТИ»
14:15 «ЖАҢАЛЫҚТАР»
14:30 «QOSLIKE» бағдарламасы
18:30 «БАСТЫ ЖАҢАЛЫҚТАР»
19:00 «KÖREMİZ-ШОУ» бағдарламасы
20:00 «ГЛАВНЫЕ НОВОСТИ»
20:35 Фильм «АЛЕКС ЛЮТЫЙ. ДЕЛО ШУЛЬЦА»
0:35 Ночной кинотеатр. «УМЕЛЫЦЫ»
1:35 «НОВОСТИ»
1:55 «ЖАҢАЛЫҚТАР»
2:15 «П@УТИНА» бағдарламасы
3:10 «БАСТЫ ЖАҢАЛЫҚТАР»
3:40 «ТАМАША CITY» бағдарламасы

7:05 КЕШКІ ЖАҢАЛЫҚТАР (қайталау)
7:25 «ӨРТЕНГЕН СЕЗІМ», өзбек телехикаясы.
10:00 ВЕЧЕРНИЕ НОВОСТИ (повтор)
10:30 “БЫЛО ДЕЛО”, документальный детектив
11:30 “ШЕФ-3”, криминальная драма
13:30 “МАРАШАНЕЦ”, остросюжетная драма (повтор)
15:30 “РАЙСКОЕ МЕСТО”, мелодрама
17:30 “РЕАЛЬНАЯ МИСТИКА”, реалити-шоу.
19:35 “АСТАРЛЫ АҚИҚАТ”, ток-шоу.
20:35 КЕШКІ ЖАҢАЛЫҚТАР
21:00 ВЕЧЕРНИЕ НОВОСТИ
21:30 “ШЕФ-3”, криминальная драма
23:30 “МАРАШАНЕЦ”, остросюжетная драма.
1:30 “КАТИНА ЛЮБОВЬ”, мелодрама
3:00 “ӨРТЕНГЕН СЕЗІМ”, өзбек телехикаясы.
5:20 “КЕЛ, ШЫРҚАЙЫҚ!”
6:10 КЕШКІ ЖАҢАЛЫҚТАР (қайталау)

06:00 «Әзіл студия» бағдарламасы
06:30 «31 әзіл» ойын-сауық бағдарламасы
06:50 Информбюро (рус/каз)
08:00 Мультсериал «Буба»
09:00 Мультсериал «Великий Человек-паук»
09:30 «Мургерлер» телехикаясы. 7 бөлім
11:10 «Тәтті шоу» ойын-сауық бағдарламасы
12:00 Мультсериал «Великий Человек-паук»
13:00 КИНО. Олжас Алыжанов в комедии «Батыр из прошлого» (повтор)
15:10 КИНО. «Робот по имени Чаппи»
18:00 КИНО. «13-й район: Ультиматум»
20:00 Информбюро (рус/каз)
21:00 КИНО. «Спасатель»
23:50 «Бозторғай» телехикаясы. 33 бөлім
00:50 «Мургерлер» телехикаясы. 7 бөлім
01:50 «31 әзіл» ойын-сауық бағдарламасы
02:40 «Time Vine» ойын-сауық бағдарламасы
03:00 «TikTok show» бағдарламасы
03:20 «What’s up?» бағдарламасы
04:00 «Әзіл студия» бағдарламасы
04:20 «1001 Әзіл» бағдарламасы
04:30 Телевикторина «BALA BATLLE»
05:00 «What’s up?» бағдарламасы
05:20 «Ризамын» бағдарламасы

6:00 Әнұран
6:02 «АНАНДИ», Телехикая.
7:00 «СЕЗІМ ҮШІН» Телехикая.
8:00 «Ақ пен қара» Телехикая.
9:00 Жаңалықтар
9:30 Новости
10:00 «Великопелный век. Кёсем».
11:00 «Бесценное время», Телесериал.
12:00 Әзіл Time
13:00 «ТИБЕТ ҚҰПИЯСЫ», Телехикая.
15:00 «ТРОЙНАЯ ЗАЩИТА» Телесериал.
16:00 «1001 НОЧЬ» Телесериал.
18:00 ЖАҢАЛЫҚТАР. ТІКЕЛЕЙ ЭФИР
18:20 «АҚ ПЕН ҚАРА» Телехикая.
19:30 НОВОСТИ. ПРЯМОЙ ЭФИР
20:00 «ВЕЛИКОПЕЛНЫЙ ВЕК. КЕСЕМ».
21:00 «БЕСЦЕННОЕ ВРЕМЯ», Телесериал.
22:00 «1001 НОЧЬ» Телесериал.
23:40 «СУЛТАН РАЗИЯ» Телесериал.
0:40 Жаңалықтар
1:00 Новости
1:30 Здоровье с Айнура Тажиной
2:00 Әйгерім Сейфолланың Сырласуы
3:00 “Жұлдызды шаңырақта”
3:40 Q-елі
4:40 “Ата-ана. Бала-шаға” Телехикая
5:10 “Хақ” Телехикая

НТК

07:00 «Разминка» (каз/рус)
07:15 «Қызық Live» (каз.)
08:00 Әзіл - күлкі бағдарламасы «Екі езу»
08:30 Телехикая «Қатығез Ыстамбұл»
09:35 «ВСПЫШ И ЧУДО-МАШИНКИ»
10:00 «АФЕРИСТЫ В СЕТЯХ»
11:00 «ОРЕЛ И РЕШКА.РАЙ И АД»
12:00 «СЕЗІМ БАҒЫ» (каз.)
16:00 Телехикая «Қатығез Ыстамбұл»
17:10 Телехикая «Алғашқы махаббат»
17:40 «РЕВЮ» (каз.)
18:00 «ОРЕЛ И РЕШКА.РАЙ И АД»
19:00 «ОДНАЖДЫ В РОССИИ»
19:30 Серил «ФАНТОМ» детектив
20:30 «НА ПРИЦЕЛЕ» боевик
22:20 «МОРЕ СТРАХА» (триллер, Мэттью Даддарио, Джессика Александр)
00:30 «Қызық Live» (каз.)
01:30 «Y- NIGHT SHOW» (каз.)
02:50 Телехикая «Мезгілсіз сезім» (каз.)
03:40 «INSTA TV» (каз.)
04:00 – 05:00 Әзіл - күлкі бағдарламасы «Екі езу» (каз.)

СӘРСЕНБІ

4 МАУСЫМ

QAZAQSTAN

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
МЕМЛЕКЕТТІК РӘМІЗДЕРІ КҮНІ
6:00 ӘНҰРАН
6:05 АҚПАРАТ
6:35 «ІНЖУ-МАРЖАН».
7:00 «ТАՆШОЛРАН».
10:00 АҚПАРАТ
10:10 «ФАЗИЛЕТ ХАНЫМ», ТЕЛЕХИКАЯ.
12:10 «Сағындырған ӘНДЕР-АЙ!»,
13:00 АҚПАРАТ
13:10 «ЕГЕМЕН ЕЛДІҢ НЫШАНДАРЫ»,
АРНАЙЫ ЖОБА
13:35 «КӨҢІЛ ТӨЛҚИНЫ»
14:50 «АУЫЛ МҰҒАЛІМІ», ТЕЛЕХИКАЯ.
15:50 «ТАТУ-ТӘТТІ». РЕАЛИТИ ШОУ.
17:00 АҚПАРАТ
17:10 «ЖАТ БАУЫР», ТЕЛЕХИКАЯ.
18:00 «ТОПЫРАҚ ПЕН ХАУА», Т-Х.
20:00 АҚПАРАТ
20:30 «АШЫҚ АЛАҢ»,
21:20 «ЛӘЙЛӘ», ТЕЛЕХИКАЯ.
22:15 «1001 ТҮН», ҚОҒАМДЫҚ БАҒДАРЛАМА. ТІКЕЛЕЙ ЭФИР
23:15 «КӨЗАЙЫМ», ТЕЛЕХИКАЯ.
0:10 «КӨҢІЛ ТӨЛҚИНЫ»
1:10 АҚПАРАТ
1:40 «АШЫҚ АЛАҢ», ҚОҒАМДЫҚ-САЯСИ ТОК-ШОУ.
2:30 «САНА»,
3:30 «ҚОС ПАЛАТА»
3:50 «ТАТУ-ТӘТТІ», РЕАЛИТИ ШОУ.

05:00 “ДҮЛДҮЛДЕР ДҮБІРІ”
06:00 ТЕЛЕХИКАЯ. “ПӘЛЕНШЕЕВТЕР 2”
07:00 “ОЯНІ!”
09:00 МУЛЬТСЕРИАЛ. “ПАНДА И КИВИ”
09:30 ТЕЛЕСЕРИАЛ. “ЗИМОРОДОК 2”
11:30 “ТАМАША”
12:00 “ТҮРЛІ ДӘМ”
12:30 “ТҮРЛІ ДӘМ”
13:30 ТЕЛЕХИКАЯ “АРМАНДАСТАР”
15:00 ТЕЛЕХИКАЯ “АРМАН ЖОЛЫНДА”
15:30 ТЕЛЕХИКАЯ. “БАХАР”
16:00 ТЕЛЕСЕРИАЛ. “ЧУЖИЕ РОДНЫЕ”
18:00 НОВОСТИ
18:30 ЖАҢАЛЫҚТАР
19:00 ТЕЛЕХИКАЯ. “АРМАНДАСТАР”
20:00 ТЕЛЕХИКАЯ. “БАХАР”
21:00 ТЕЛЕСЕРИАЛ. “ЗИМОРОДОК 2”
22:30 “КЕШРЕС”
23:30 ТЕЛЕСЕРИАЛ. “ЧУЖИЕ РОДНЫЕ”
01:00 ТЕЛЕСЕРИАЛ. “ПЕРЕКРЕСТОК”

ASTANA TV

06:00 «БЕЗ ТЕБЯ» ТЕЛЕСЕРИАЛ
08:00 «ЯРКОЕ ПЛАМЯ» ТЕЛЕСЕРИАЛ
09:00 «ҚАРА НИЕТ Б» ТЕЛЕХИКАЯСЫ
10:15 «СЕН КЕЛЕРСІҢ» ТЕЛЕХИКАЯСЫ
12:00 «ОСМАН 4» ТЕЛЕХИКАЯСЫ
14:50 «БЕСПЛАТНЫЙ АДВОКАТ»
15:30 «ГРОМОВЫ 2» ТЕЛЕСЕРИАЛ
16:40 «БЕЗ ТЕБЯ» ТЕЛЕСЕРИАЛ
19:00 «ЯРКОЕ ПЛАМЯ» ТЕЛЕСЕРИАЛ
20:00 «ASTANATIMES»
21:00 «ҚАРА НИЕТ Б» ТЕЛЕХИКАЯСЫ
21:55 «СЕН КЕЛЕРСІҢ» ТЕЛЕХИКАЯСЫ
23:15 «ОСМАН 4» ТЕЛЕХИКАЯСЫ
01:00 «НА ТВОЕЙ СТОРОНЕ 2»

6:00 «П@УТИНА» БАҒДАРЛАМАСЫ
7:15 «ТАМАША CITY» БАҒДАРЛАМАСЫ
8:10 «KÖREMİZ-ШОУ» БАҒДАРЛАМАСЫ
9:10 «ЖИТЬ ЗДОРОВО»
10:00 «ДАВАЙ ПОЖЕНИМСЯ!»
10:55 МНОГОСЕРИЙНЫЙ ФИЛЬМ «С КЕМ ПОВЕДЕШЬСЯ...»
12:45 «ПУСТЬ ГОВОРЯТ»
14:00 «НОВОСТИ»
14:15 «ЖАҢАЛЫҚТАР»
14:30 «QOSLIKE» БАҒДАРЛАМАСЫ
18:30 «БАСТЫ ЖАҢАЛЫҚТАР»
19:00 «KÖREMİZ-ШОУ» БАҒДАРЛАМАСЫ
20:00 «ГЛАВНЫЕ НОВОСТИ»
20:35 МНОГОСЕРИЙНЫЙ ФИЛЬМ «АЛЕКС ЛЮТЫЙ. ДЕЛО ШУЛЬЦА»
0:35 НОЧНОЙ КИНОТЕАТР. «УМЕЛЫЦЫ»
1:35 «НОВОСТИ»
1:55 «ЖАҢАЛЫҚТАР»
2:15 «П@УТИНА» БАҒДАРЛАМАСЫ
3:10 «БАСТЫ ЖАҢАЛЫҚТАР»
3:40 «ТАМАША CITY» БАҒДАРЛАМАСЫ

7:05 КЕШКІ ЖАҢАЛЫҚТАР (ҚАЙТАЛУ)
7:25 “ӨРТЕНГЕН СЕЗІМ”, ӨЗБЕК ТЕЛЕХИКАЯСЫ.
10:00 ВЕЧЕРНИЕ НОВОСТИ (ПОВТОР)
10:30 “БЫЛО ДЕЛО”
11:30 “ШЕФ-3”, КРИМИНАЛЬНАЯ ДРАМА
13:30 “МАРАШАНЕЦ”, ДРАМА (ПОВТОР)
15:30 “РАЙСКОЕ МЕСТО”, МЕЛОДРАМА
17:30 “РЕАЛЬНАЯ МИСТИКА”, РЕАЛИТИ-ШОУ.
19:35 “АСТАРЛЫ АҚИҚАТ”, ТОК-ШОУ.
20:35 КЕШКІ ЖАҢАЛЫҚТАР
21:00 ВЕЧЕРНИЕ НОВОСТИ
21:30 “ШЕФ-3”, КРИМИНАЛЬНАЯ ДРАМА
23:30 “МАРАШАНЕЦ”, ДРАМА.
1:30 “КАТИНА ЛЮБОВЬ”, МЕЛОДРАМА
3:00 “ӨРТЕНГЕН СЕЗІМ”, ӨЗБЕК ТЕЛЕХИКАЯСЫ.
5:20 “КЕЛ, ШЫРҚАЙЫҚ!”
6:10 КЕШКІ ЖАҢАЛЫҚТАР (ҚАЙТАЛУ)

06:00 «ӘЗІЛ СТУДИО» БАҒДАРЛАМАСЫ
06:30 «31 ӘЗІЛ» БАҒДАРЛАМАСЫ
06:50 ИНФОРМБЮРО (РУС/КАЗ)
08:00 МУЛЬТСЕРИАЛ «БУБА»
09:00 М/С «ВЕЛИКИЙ ЧЕЛОВЕК-ПАУК»
09:30 «МУРАГЕРЛЕР» ТЕЛЕХИКАЯСЫ.
11:10 «ТӘТТІ ШОУ» БАҒДАРЛАМАСЫ
11:50 М/С «ВЕЛИКИЙ ЧЕЛОВЕК-ПАУК»
12:50 КИНО. БОЕВИК «13 РАЙОН»
14:50 КИНО. БОЕВИК «13-Й РАЙОН: УЛЬТИМАТУМ» (ПОВТОР)
17:00 КИНО. НИКОЛАС КЕЙДЖ В БОЕВИКЕ «ГОВОРЯЩИЕ С ВЕТРОМ» (ПОВТОР)
20:00 ИНФОРМБЮРО (РУС/КАЗ)
21:00 КИНО. БОЕВИК «МОРСКОЙ ЛЕКОРНЕЦ 5. ПОЛЕ БИТВЫ»
23:00 «БОЗТОРГАЙ» ТЕЛЕХИКАЯСЫ.
00:00 «МУРАГЕРЛЕР» ТЕЛЕХИКАЯСЫ.
01:30 «31 ӘЗІЛ» ОЙЫН-САУЫҚ БАҒДАРЛАМАСЫ
02:40 «TIME VINE» ОЙЫН-САУЫҚ БАҒДАРЛАМАСЫ
03:00 «TIKTOK SHOW» ОЙЫН-САУЫҚ БАҒДАРЛАМАСЫ
03:20 «WHAT’S UP?» ОЙЫН-САУЫҚ БАҒДАРЛАМАСЫ
04:00 «ӘЗІЛ СТУДИО» ОЙЫН-САУЫҚ БАҒДАРЛАМАСЫ
04:20 «1001 ӘЗІЛ» ОЙЫН-САУЫҚ БАҒДАРЛАМАСЫ
04:30 ТЕЛЕВИКТОРИНА «BALA BATLLE»
05:00 «WHAT’S UP?» ОЙЫН-САУЫҚ БАҒДАРЛАМАСЫ
05:20 «РИЗАМЫН» БАҒДАРЛАМАСЫ

6:00 Әнұран
6:02 «Ағайынды», Телехикая.
7:00 «СЕЗІМ ҮШІН» Телехикая.
8:00 «Ақ пен қара» Телехикая.
9:00 Жаңалықтар
9:30 Новости
10:00 «Великопелный век. Кёсем».
11:00 «Бесценное время», Телесериал.

12:00 Әзіл Time
13:00 “ТИБЕТ ҚҰПИЯСЫ”, Телехикая.
15:00 “ТРОЙНАЯ ЗАЩИТА” Телесериал.
16:00 «1001 НОЧЬ» Телесериал.
18:20 «АҚ ПЕН ҚАРА» Телехикая.
19:30 НОВОСТИ. ПРЯМОЙ ЭФИР
20:00 «ВЕЛИКОПЕЛНЫЙ ВЕК. КЕСЕМ».
21:00 «БЕСЦЕННОЕ ВРЕМЯ», Телесериал.
22:00 «1001 НОЧЬ» Телесериал.
23:40 «СУЛТАН РАЗИЯ» Телесериал.
0:40 Жаңалықтар
1:00 Новости
1:30 Здоровье с Айнура Тажиной
2:00 Әйгерім Сейфолланың Сырласуы
3:00 “Жұлдызды шаңырақта”
3:40 Q-елі
4:40 “Ата-ана. Бала-шаға” Телехикая
5:10 “Хақ” Телехикая

НТК

07:00 «Разминка» (каз/рус)
07:15 «Қызық Live» (каз.)
08:00 Әзіл - күлкі бағдарламасы «Екі езу»
08:30 Телехикая «Қатығез Ыстамбұл»
09:35 «ВСПЫШ И ЧУДО-МАШИНКИ»
10:00 «АФЕРИСТЫ В СЕТЯХ»
11:00 «ОРЕЛ И РЕШКА.РАЙ И АД»
12:00 «СЕЗІМ БАҒЫ» (каз.)
16:00 Телехикая «Қатығез Ыстамбұл»
17:10 Телехикая «Алғашқы махаббат» (каз.)
17:40 «РЕВЮ» (каз.)
18:00 «ОРЕЛ И РЕШКА.РАЙ И АД»
19:00 «ОДНАЖДЫ В РОССИИ»
19:30 Серил «ФАНТОМ» детектив
20:30 «НЕПРОБИВАЕМЫЕ» Боевик
22:20 «ЛЮНА» фантастическая драма
01:10 «Қызық Live» (каз.)
01:50 «Y-NIGHT SHOW» (каз.)
03:10 Телехикая «Мезгілсіз сезім»
04:00 «INSTA TV» (каз.)
04:20 – 05:00 «Екі езу» (каз.)

БЕЙСЕНБІ

5 МАУСЫМ

QAZAQSTAN

6:00 ӘНҰРАН
6:05 АҚПАРАТ
6:35 «ІНЖУ-МАРЖАН».
7:00 «ТАՆШОЛРАН».
10:00 АҚПАРАТ
10:10 «ФАЗИЛЕТ ХАНЫМ», ТЕЛЕХИКАЯ.<

6:00 «П@УТИНА» бағдарламасы

7:15 «ТАМАША CITY» бағдарламасы

8:10 «KÖREMİZ-SHOW» бағдарламасы

9:10 «ЖИТЬ ЗДОРОВО»

10:00 «ДАВАЙ ПОЖЕНИМСЯ!»

10:55 Фильм «С КЕМ ПОВЕДЕШЬСЯ...»

12:45 «ПУСТЬ ГОВОРЯТ»

14:00 «НОВОСТИ»

14:15 «ЖАҢАЛЫҚТАР»

14:30 «QOSLIKE» бағдарламасы

18:30 «БАСТЫ ЖАҢАЛЫҚТАР»

19:00 «KÖREMİZ-SHOW» бағдарламасы

20:00 «ГЛАВНЫЕ НОВОСТИ»

20:35 Фильм «ПОСРЕДНИК»

0:25 Ночной кинотеатр. «УМЕЛЬЦЫ»

1:25 «НОВОСТИ»

1:45 «ЖАҢАЛЫҚТАР»

2:05 «П@УТИНА» бағдарламасы

3:00 «БАСТЫ ЖАҢАЛЫҚТАР»

3:30 «ТАМАША CITY» бағдарламасы

7:05 КЕШКІ ЖАҢАЛЫҚТАР (қайталау)

7:25 «ӨРТЕНГЕН СЕЗІМ», өзбек телехикаясы.

10:00 ВЕЧЕРНИЕ НОВОСТИ (повтор)

10:30 «БЫЛО ДЕЛО», д/ф

11:30 «ШЕФ-3», криминальная драма

13:30 «МАРАШАНЕЦ», остросюжетная драма

15:30 «РАЙСКОЕ МЕСТО», мелодрама

17:30 «РЕАЛЬНАЯ МИСТИКА», реалисти-шоу.

19:35 «АСТАРЛЫ АҚИҚАТ», ток-шоу.

20:35 КЕШКІ ЖАҢАЛЫҚТАР

21:00 ВЕЧЕРНИЕ НОВОСТИ

21:30 «ШЕФ-3», криминальная драма

23:30 «МАРАШАНЕЦ», Драма.

1:30 «КАТИНА ЛЮБОВЬ», мелодрама

3:00 «ӨРТЕНГЕН СЕЗІМ», өзбек телехикаясы.

5:20 «КЕЛ, ШЫРҚАЙЫҚ!»

6:10 КЕШКІ ЖАҢАЛЫҚТАР (қайталау)

06:00 «Әзіл студия» бағдарламасы

06:30 «31 әзіл» ойын-сауық бағдарламасы

06:50 Информбюро (рус/каз)

08:00 Мультсериал «Буба»

09:00 «Мұрагерлер» телехикаясы. 9 бөлім

11:10 «Тәтті шоу» ойын-сауық бағдарламасы

11:40 Мультсериал «Великий Человек-паук»

12:40 КИНО. Боевик «Никогда не сдавайся 2»

15:00 Кино. Ближний бой»

23:00 «Актуально» с Ильей Уразоновым

23:10 «Бозторғай» телехикаясы. 35 бөлім

00:20 «Мұрагерлер» телехикаясы. 9 бөлім

01:30 «Тамаша Live» бағдарламасы

03:00 «Time Vine» ойын-сауық бағдарламасы

03:20 «TikTok show» бағдарламасы

03:40 «What's up?» бағдарламасы

04:00 «Әзіл студия» бағдарламасы

04:20 «1001 Әзіл» ойын-сауық бағдарламасы

04:30 Телевикторина «BALA BATTLE»

6:00 Әнұран

6:02 «Ағайынды», Телехикая.

7:00 «СЕЗІМ ҮШІН» Телехикая.

8:00 «Ақ пен қара» Телехикая.

9:00 Жаңалықтар

9:30 Новости

10:00 «Великолепный век. Көсем»,

11:00 «Бесценное время», Телесериял.

12:00 Әзіл Time

13:00 «ТИБЕТ ҚҰПИЯСЫ», Телехикая.

15:00 «ТРОЙНАЯ ЗАЩИТА» Телесериял.

16:00 «1001 ночь» Телесериял.

18:00 ЖАҢАЛЫҚТАР. ТИКЕЛІ ЭФИР

18:20 «АҚ ПЕН ҚАРА» Телехикая.

19:30 НОВОСТИ. ПРЯМОЙ ЭФИР

20:00 «ВЕЛИКОЛЕПНЫЙ ВЕК. КӨСЕМ»,

21:00 «БЕСЦЕННОЕ ВРЕМЯ», Телесериял.

22:00 «1001 НОЧЬ» Телесериял.

23:40 «СУЛТАН РАЗИЯ» Телесериял.

0:40 Жаңалықтар

1:00 Новости

1:30 Здоровье с Айнур Тажиной

2:00 Әйгерім Сейфолланың Сырласуы

3:00 «Жұлдызды шаңырақта»

3:40 Q-елі

07:00 «Разминка» (каз/рус)

07:15 «Қызық Live» (каз.)

08:00 Әзіл - күлкі бағдарламасы «Екі езу»

08:30 Телехикая «Қатығез Ыстамбұл»

09:35 «ВСПИШ И ЧУДО-МАШИНКИ»

09:40 «ФЕРИСТЫ В СЕТАХ»

11:00 «ОРЕЛ И РЕШКА.РАЙ И АД»

12:00 «СЕЗІМ БАҒЫ» (каз.)

16:00 Телехикая «Қатығез Ыстамбұл»

17:10 Телехикая «Алғашқы махаббат

17:30 «РЕВЮ WEEKLY» (каз.)

18:00 «ОРЕЛ И РЕШКА.РАЙ И АД»

19:00 «ОДНАКДЫ В РОССИИ»

19:30 Сериал «ФАНТОМ» Триллер

20:30 «ВОЙНА» боевик

22.30 «УЛОВКИ НОРЕБИТА» комедия

00.30 «Қызық Live» (каз.)

01.30 «Y-NIGHT SHOW» (каз.)

02.50 Телехикая «Мезгілсіз сезім»

03.40 «INSTA TV» (каз.)

04.00 – 05.00 «Екі езу» (каз.)

ЖҰМА

6 МАУСЫМ

QAZAQSTAN

6:00 ӘНУРАН

6:05 «ІНЖУ-МАРЖАН».

7:00 «TANSHOLPAN».

10:00 АҚПАРАТ

10:10 «ФАЗИЛЕТ ХАНЫМ». ТЕЛЕХИКАЯ.

12:10 «САҒЫНДЫРҒАН ӘНДЕР-АЙ!»

13:00 АҚПАРАТ

13:10 «ҚЫЗЫҚ ЕКЕН...».

14:00 «ЖАРҚЫН ЖҮЗДЕСУ».

14:50 «АУЫЛ МҰЛАЛІМІ». ТЕЛЕХИКАЯ.

15:50 «ТАТУ-ТӘТТИ». РЕАЛИТИ ШОУ.

17:00 АҚПАРАТ

17:10 «ҚУРАЛАЙ САЛҚЫНЫ». Д/ФИЛЬМ

17:40 «КӨҢІЛ ТОЛҚЫНЫ»

18:00 «ТОПЫРАҚ ПЕН ХАУА». ТЕЛЕХИКАЯ.

20:00 АҚПАРАТ

20:30 «АШЫҚ АЛАҢ».

21:20 «ЛӘЙЛӘ». ТЕЛЕХИКАЯ.

22:15 «БЕУ». ЗАМАНАУИ МУЗЫКА

23:15 «КӨЗАЙЫМ». ТЕЛЕХИКАЯ.

0:05 «ПАРАСАТ МҰЛАДАНЫ»

0:40 «ЖАРҚЫН ЖҮЗДЕСУ».

1:50 АҚПАРАТ

2:25 «АШЫҚ АЛАҢ». ҚОҒАМДЫҚ-САЯСИ

3:10 «САНА».

4:10 ӘНУРАН

05:00 “ДҮЛДҮЛДЕР ДҮБІРІ”

06:00 ТЕЛЕХИКАЯ. “ПӘЛЕШЕЕВТЕР 2”

07:00 “ОЯН!”

09:00 МУЛЬТСЕРИАЛ “ПАНДА И КИВИ”

09:30 ТЕЛЕСЕРИАЛ. “ЗИМОРДОК 2”

11:30 “НЕОСЕТЬ”

11:50 “ДӘСТҮР”

12:20 ТЕЛЕХИКАЯ. “АРМАНДАСТАР”

13:20 НҮРФИСА ДӘУЕШОВТЫҢ “ТИЕК” КОНЦЕРТІ

15:00 ТЕЛЕХИКАЯ. “БАХАР”

16:00 ТЕЛЕСЕРИАЛ. “ЧУЖИЕ РОДНЫЕ”

18:00 НОВОСТИ

18:30 ЖАҢАЛЫҚТАР

19:00 “АЛҒАШҚЫ”

20:00 ТЕЛЕХИКАЯ. “БАХАР”

21:00 КИНО. “БЕСБАРМАҚ”

22:30 “ОЙНАҚ”

23:30 СЕРИАЛ. “У КАЖДОГО СВОЯ ЛОЖЬ”

01:00 ТЕЛЕСЕРИАЛ. “ПЕРЕКРЕСТОК”

06.00 «Без тебя» телесериал

08.00 «Яркое пламя» телесериал

09.00 «Қара ниет 6» телехикаясы

10.15 «Сен келерсің» телехикаясы

12.00 «Осман 4» телехикаясы

14.00 «Юдиз Урианова» концерт

15:40 «Промокаш 2» телесериал

16:50 «Без тебя» телесериал

19.00 «Яркое пламя» телесериал

21.00 «Қара ниет 6» телехикаясы

21.55 «Сен келерсің» телехикаясы

23.15 «Осман 4» телехикаясы

01.00 «На твоей стороне 2» телесериал

КУРБАН АЙТ

6:00 «П@УТИНА» бағдарламасы

7:00 «ТОЙ БАЗАР» бағдарламасы

8:00 «KÖREMİZ-SHOW» бағдарламасы

9:00 Смотрим всей семьей. «МЕДВЕЖИЙ ПЕРЕПОЛОХ». Анимационный фильм

10:20 Многосерийный фильм «ЕЛЕНА ПРЕКРАСНАЯ»

14:30 «QOSLIKE» бағдарламасы

18:30 «БАСТЫ ЖАҢАЛЫҚТАР»

19:00 «KÖREMİZ-SHOW» бағдарламасы

20:00 «ГЛАВНЫЕ НОВОСТИ»

20:30 «ПАРЛАМЕНТ ОНЛИНЕ»

20:55 «ПОЛЕ ЧУДЕС»

22:10 Многосерийный фильм «ИГРА В СУДЬБУ»

2:25 «БАСТЫ ЖАҢАЛЫҚТАР»

3:00 «П@УТИНА» бағдарламасы

3:45 «ТОЙ БАЗАР» бағдарламасы

7:05 КЕШКІ ЖАҢАЛЫҚТАР (қайталау)

7:25 «ӨРТЕНГЕН СЕЗІМ», өзбек телехикаясы.

9:30 ВЕЧЕРНИЕ НОВОСТИ (повтор)

10:00 «БЫЛО ДЕЛО», д/ф

11:00 «ШЕФ-3», криминальная драма

13:00 «МАРАШАНЕЦ», драма (повтор)

15:00 «РАЙСКОЕ МЕСТО», мелодрама

17:00 «РЕАЛЬНАЯ МИСТИКА», реалисти-шоу.

19:00 «ZERO.ҚАРЫЗ», драма. Тұсауыкері!

21:10 «НАСТЕНЬКА», мелодрама

0:40 «КАТИНА ЛЮБОВЬ», мелодрама

2:15 «ӨРТЕНГЕН СЕЗІМ», өзбек телехикаясы.

5:00 «КЕЛ, ШЫРҚАЙЫҚ!»

5:50 «МЕРЕКЕЛІК КОНЦЕРТ», бағдарламасы

06:00 «Әзіл студия» бағдарламасы

06:30 «31 әзіл» ойын-сауық бағдарламасы

06:50 Информбюро (рус/каз)

08:00 Мультсериал «Буба»

09:00 Мультсериал «Великий Человек-паук»

09:30 «Мұрагерлер» телехикаясы. 10 бөлім

11:10 «Kүліп All» ойын-сауық бағдарламасы

11:30 «Тәтті шоу» ойын-сауық бағдарламасы

12:00 Мультсериал «Буба»

12:40 Мультсериал «Великий Человек-паук»

13:40 КИНО. Боевик «Морской Пехотинец 6: Ближний бой»

15:40 КИНО. Алекс Мераз в боевике «Никогда не сдавайся 2» (повтор)

18:00 КИНО. Алекс Мераз в боевике «Никогда не сдавайся 3»

20:00 Информбюро (рус/каз)

21:00 КИНО. Дюхи Харнетт в боевике «Чёрный ястреб»

00:00 «Бозторғай» телехикаясы. 36 бөлім

01:10 «Мұрагерлер» телехикаясы. 10 бөлім

14:50 «31 әзіл» ойын-сауық бағдарламасы

02:40 «Time Vine» ойын-сауық бағдарламасы

03:00 «TikTok show» ойын-сауық бағдарламасы

03:20 «What's up?» бағдарламасы

04:00 «Әзіл студия» бағдарламасы

04:20 «1001 Әзіл» ойын-сауық бағдарламасы

04:30 Телевикторина «BALA BATTLE»

05:00 «What's up?» бағдарламасы

05:20 «Ризамы» ойын-сауық бағдарламасы

6:00 Әнұран

6:02 «Тақиясыз періште». Үздік бөлімдер

7:00 «Зың-зың Күлпаш» Телехикая.

9:00 «Жұлдыздар шеруі»

10:00 «Великолепный век. Көсем»,

11:00 «Бесценное время», Телесериял.

12:00 «ДИСКОТЕКА 80-х». Ретроконцерт

14:00 «СӘЛЕМ, ЕВРОПА» Көркем фильм

16:00 «1001 ночь» Телесериял.

18:00 ТҰСАУЫКЕСЕРІ SADRADDIN. АЛМАТЫ АРЕНА

20:00 «ВЕЛИКОЛЕПНЫЙ ВЕК. КӨСЕМ»,

21:00 «БЕСЦЕННОЕ ВРЕМЯ», Телесериял.

22:00 «1001 НОЧЬ» Телесериял.

23:40 LATE NIGHT SHOW WITH ДИНАРА САТЖАН.

0:40 «Жұлдыздар шеруі»

1:30 Жетінші студия

2:00 Әйгерім Сейфолланың Сырласуы

3:00 «Жұлдызды шаңырақта»

3:40 Q-елі

4:40 «Ата-ана. Бала-шаға» Телехикая

5:10 «Хақ» Телехикая

07.00 «Разминка» (каз/рус)

07.15 «Қызық Live» (каз.)

08.00 «Екі езу» (каз.)

08.30 Телехикая «Қатығез Ыстамбұл»

09.35 «ВСПИШ И ЧУДО-МАШИНКИ»

10.00 «ПОБЕГ ИЗ ДЖУНГЛЕЙ»

12.00 «СЕЗІМ БАҒЫ» (каз.)

15.00 «СМОКИНГ» комедия

17.10 «ТРАНСФОРМЕРЫ:МЕСТЬ ПАДШИХ» боевик

20.10 «ЗЕВЕРИНАЯ ЯРОСТЬ» боевик

22.10 «ОХОТА» (криминальный триллер)

00.10 «НА РАСТОЯНИИ УДАРА» (боевик)

02.10 «Қызық Live» (каз.)

02.50 «Y- NIGHT SHOW» (каз.)

03.30 Телехикая «Мезгілсіз сезім»

04.20 «INSTA TV» (каз.)

04.40 – 05.00 «Екі езу» (каз.)

СЕНБІ

7 МАУСЫМ

QAZAQSTAN

6:00 Әнұран

6:05 АҚПАРАТ

6:35 «Інжу-маржан».

7:05 «Көңіл толқыны».

8:00 «TANSHOLPAN».

10:00 «ФАЗИЛЕТ ХАНЫМ». Телехикая.

12:00 Бүркіт пен Аншаның концерті

13:30 «ЕҢБЕК АДАМЫ». Арнайы жоба.

14:00 «Құлаша қыз». Телехикая.

16:10 «ЕҢ ДӘМДІ»

17:00 АҚПАРАТ

17:20 «ҚОС ПАЛАТА»

17:40 «ӘЛЕМ ЖӘНЕ БІЗ»

18:00 «ТОПЫРАҚ ПЕН ХАУА». Телехикая.

20:00 «ЗАМАНДАСТАР».

21:10 «Жұлдызды жүзі»

21:20 «ЛӘЙЛӘ». Телехикая.

22:20 ТҰСАУЫКЕСЕРІ «АШЫҒЫМ». Көркем фильм (Қырғызстан, 2025 ж.)

0:30 АҚПАРАТ

0:55 «Қос палата»

1:15 «Әлем және біз»

1:35 «Құралай салқыны». Деректі фильм

2:00 «ЗЕРО.ҚАРЫЗ», драма. Тұсауыкері!

2:45 «Теледәрігер».

3:20 «Еңбек адамы». Арнайы жоба.

3:45 «Ең дәмді»

4:30 «Көңіл толқыны»

05:00 “JETI QAZYNA”

07:00 КИНО. “БЕСБАРМАҚ”

08:30 ДОКУМЕНТАЛЬНЫЙ ФИЛЬМ. “МАССОВОЕ ВЫМИРАНИЕ. НА ПОРОГЕ НОВОЙ ЭРЫ”

09:30 “КУЛЬТУРНЫЙ КОНТЕКСТ”

10:00 МУЛЬТФИЛЬМ “РОБИНЗОН КРУЗО: ОЧЕНЬ ОБИТАЕМЫЙ ОСТРОВ”

11:30 МУЛЬТСЕРИАЛ. “ПАНДА И КИВИ”

12:00 ДРАМА. “ОТЕЦ”

14:00 “ХХІ ҒАСЫР КӨШБАСШЫСЫ”

15:00 “ҚЫЗЫҚ TIMES”

16:15 КИНО. “БІТПЕЙТІН ТОЙ”

18:00 “7 КҮН”

18:45 “БІЗДІҢ НАЗАРДА”

19:00 “КЕШ ЖАРЫҚ!”

21:00 ДЕТЕКТИВ. “ПЕРЕВОДЧИКИ”

22:45 КИНО. “БІЗ ЕКЕУМІЗ”

00:30 “ӘКЕ БАҚЫТЫ”

06.00 «Зу-Зу Күлпаш» телехикаясы

09.00 «Қара ниет 6» телехикаясы

10.15 «Сен келерсің» телехикаясы

12.00 «Алые паруса» х/ф

14.15 «Алдараспан» концерт

17:40 «Донор» х/ф

20.00 «Сағаттың»

21.00 «Қара ниет 6» телехикаясы

21.55 «Сен келерсің» телехикаясы

23.15 «Осман 4» телехикаясы

01.00 «Где мое кольцо» х/ф

6:00 «ТОЙ БАЗАР» бағдарламасы

7:35 «П@УТИНА» бағдарламасы

9:15 «ОАЙМАҚ»

9:50 Многосерийный фильм «ДЕЛА ЖИТЕЙСКИЕ»

13:40 «ИГРА В СУДЬБУ», фильм

18:00 Премьера. «ПЕРЕПОЙ ЗВЕЗДУ»

20:00 «АСАУ ЖАҢАЛЫҚТАР»

20:30 «ЗАҢ МЕН ЕЛ» бағдарламасы

20:55 Многосерийный фильм «ОДИНОЧЕСТВО»

0:45 Ночной кинотеатр. Фильм «ЧАС ПИК»

2:50 «П@УТИНА» бағдарламасы

3:40 «ТОЙ БАЗАР» бағдарламасы

7:05 “МЕРЕКЕЛІК КОНЦЕРТ”, бағдарлама

8:00 “КЕЛ, ШЫРҚАЙЫҚ!”

11:00 “НАСТЕНЬКА”, мелодрама (повтор)

14:40 “РАЙСКОЕ МЕСТО”, мелодрама

18:20 ҚҰДАЙБЕРГЕН БЕКЕШТІҢ ӘН КЕШІ

21:00 “КУКЛОВОД”, детективная драма

0:40 “КАТИНА ЛЮБОВЬ”, мелодрама

2:10 “ТӨЗІМДІЛІК” өзбек фильм (х/фильм)

3:10 “КЕЛ, ШЫРҚАЙЫҚ!” (қайталау)

4:50 “МЕРЕКЕЛІК КОНЦЕРТ”, бағдарламасы

06:00 Әнұран

6:02 «Тақиясыз періште». Үздік бөлімдер

7:20 «Ұлы дала баласы». Концерт

8:00 «ЦИФРОВАЯ ГИГИЕНА» Программа.

8:40 «СӘЛЕМ, ЕВРОПА» Көркем фильм

10:00 «Великолепный век. Көсем»,

12:30 «Бесценное время», Телесериял.

13:30 ТҰСАУЫКЕСЕРІ SADRADDIN. АЛМАТЫ

16:00 «1001 ночь» Телесериял.

18:10 «ЖАРҚЫРАҒАН ЖҮЛДІЗ».

19:00 «Дискоотека 80-х». Ретроконцерт

21:00 «БЕСЦЕННОЕ ВРЕМЯ», Телесериял.

22:00 «1001 НОЧЬ» Телесериял, 47 серия

23:00 «ДАВАЙ, СЫНОК» Х/фильм

1:00 Здоровье с Айнур Тажиной

2:00 Q-елі

3:00 Қызықты weekend

3:40 «Жұлдызды шаңырақта»

4:40 «Ата-ана. Бала-шаға» Телехикая

5:10 «Дем. Соңғы үміт» Телехикая

07.00 «Екі езу» (каз.)

07.20 «Күллі базар» (каз.)

07.40 «Ала қарға» (каз.)

08.10 Телехикая «Ауылдастар» (каз.)

08.30 Әзіл - күлкі бағдарламасы «Абейкей»

09.30 «КОРГИ ПО ИМЕНИ МОКО» (мульти)

09.40 «ЛЮК – ПУТЕШЕСТВЕННИК ВО ВРЕМЕНИ» (анимационный сериал)

12.10 «РЕАЛЬНАЯ БЕЛКА» фильм

14.00 «СЕЗІМ БАҒЫ» (каз.)

16.30 «БЭТМЕН: НАЧАЛО» боевик

19.30 «ДЖУМАНДЖИ: ЗОВ ДЖУНГЛЕЙ» (семейное фэнтези)

21.40 «ГОДЗИЛЛА 2: КОРОЛЬ МОНСТРОВ» (фантастический триллер)

00.30 «КЛАУСТРОФОБИ: КВЕСТ С ТОГО СВЕТА» (триллер)

02.20 «Қызық Live» (каз.)

03.00 «Y-NIGHT SHOW» (каз.)

03.40 «INSTA TV» (каз.)

04.00 – 05.00 «Екі езу» (каз.)

ЖЕКСЕНБІ

8 МАУСЫМ

QAZAQSTAN

6:00 ӘНУРАН

6:05 «ІНЖУ-МАРЖАН».

6:35 «БАРБОС КҮШКІТЕРІ». МУЛЬТФИЛЬМ

7:15 «УШ МАРАҒА». МУЛЬТФИЛЬМ

8:05 «ӘЛЕМДІ КҮЙМЕН ӘДІЛЕПТ ...».

АЙГУЛ ҮЛКЕНБАЕВАНЫҢ КОНЦЕРТІ.

9:20 «ТЕЛЕДӘРІГЕР».

10:00 «ФАЗИЛЕТ ХАНЫМ». ТЕЛЕХИКАЯ.

12:00 «АШЫҒЫМ». КӨРКЕМ ФИЛЬМ

14:10 «БИОЛОГИЯЛЫҚ БЕЛСЕНДІ ҚОСПАЛАР». АРНАЙЫ ЖОБА

14:30 «ҚҰДАША ҚЫЗ». ТЕЛЕХИКАЯ.

16:30 «ЖАРҚЫН ЖҮЗДЕСУ»

17:15 «ӘЗІЛ ӘЛЕМІ»

18:00 «ТОПЫРАҚ ПЕН ХАУА». ТЕЛЕХИКАЯ.

20:00 «АПТА». САРАПТАМА

20:45 «МҮДДЕ»

20:50 «АҚОРДА»

21:00 «ЖҮЛДЫЗДЫ ЖҮП»

21:20 «ЛӘЙЛӘ». ТЕЛЕХИКАЯ.

22:20 «ЖҮЛДЫЗДЫ ЖҮП» (ЖАЛҒАСЫ)

23:35 «АУАҒАРТАС» КӨРКЕМ ФИЛЬМ

1:15 «ЗАМАНДАСТАР».

2:30 «АПТА». САРАПТА.

3:15 «МҮДДЕ»

3:20 «АҚОРДА»

3:35 «БИОЛОГИЯЛЫҚ БЕЛСЕНДІ ҚОСПАЛАР». АРНАЙЫ ЖОБА

4:00 «ӘЛЕМНІҢ ТАҢЖАЙЫП КӨРІНІСТЕРІ» ДЕРЕКТІ ФИЛЬМ.

4:45 «КҮМІС КӨМЕЙ»

05:00 “Jeti Qazyna”

07:00 Асан Абдралиннің «Күліп қара» концерті

08:00 Документальный фильм “2050-й год. Мир без мяса?”

09:00 Мультфильм “Робинзон Крузо: Очень обитаемый остров”

10:30 Мультфильм “Балерина”

12:00 Детектив. “Переводчики”

14:00 “Азамат” интеллектуалдық шоуы

15:15 “Кеш жарық!”

16:15 Кино. “Біз екеуіміз”

18:00 “7 күн”

18:45 “Народный контроль”

19:00 “Алғашқы”

20:00 “Қызық times”

21:00 Документальный фильм. “Ставка на жизнь”

22:00 Драма. “Отец”

00:00 Кино. “Битпейтін той”

06.00 «Зу-Зу Күлпаш» телехикаясы

06.50 «Алые паруса» х/ф

09.00 «Қара ниет 6» телехикаясы

10.15 «Сен келерсің» телехикаясы

12.00 «Где мое кольцо» х/ф

14.15 «Шаншар» концерт

17:00 «Следы в прошлое» телесериал

21.00 «Қара ниет 6» телехикаясы

21.55 «Сен келерсің» телехикаясы

23.15 «Осман 4» телехикаясы

01.00 «Районы» х/ф

6:00 «ТОЙ БАЗАР» бағдарламасы

7:30 «П@УТИНА» бағдарламасы

9:15 «ВОСКРЕСЬНЫЕ БЕСЕДЫ»

9:30 «ПОВАРА НА КОЛЕСАХ»

10:15 Многосерийный фильм «ДЕЛА ЖИТЕЙСКИЕ 2»

14:05 «ОДИНОЧЕСТВО». Многосерийный фильм

18:00 Фильм«ЛЮБИМАЯ ДОЧЬ ПАПЫ КАРЛО»

20:00 «АНАЛИТИКА»

20:45 Алёна Яковлева, Константин Данилюк в многосерийном фильме «РЕЦЕПТ ЛЮБВИ»

0:45 Ночной кинотеатр. «ВЫШЕ НЕБА»

2:40 «П@УТИНА» бағдарламасы

3:30 «ТОЙ БАЗАР» бағдарламасы

7:05 «ӘНІМ СЕН ЕДІҢ», бағдарламасы

8:50 «КЕЛ, ШЫРҚАЙЫҚ!»

10:50 «КУКЛОВОД», детективная драма

14:30 «РАЙСКОЕ МЕСТО», мелодрама

16:30 «ШАНХАЙСКАЯ КРАСАВИЦА», мелодрама. (хүд.фильм)

18:30 ҒАЗИЗХАН ШЕКЕРБЕКОВ ӘН КЕШІ

20:30 «ВСТРЕЧНАЯ ПОЛОСА», мелодрама

0:15 «КАТИНА ЛЮБОВЬ», мелодрама

1:50 «СЛУТ ҚЫЗ» өзбек фильм (хүд.фильм)

3:10 ҚҰДАЙБЕРГЕН БЕКЕШТІҢ ӘН КЕШІ

5:15 «ӘНІМ СЕН ЕДІҢ» бағдарламасы

06:00 «Әзіл студия» ойын-сауық бағдарламасы

07:00 «Kүліп All» ойын-сауық бағдарламасы

07:30 «Тәтті шоу» ойын-сауық бағдарламасы

08:00 Мультсериал «Буба»

09:00 Мультсериал «Великий Человек-паук»

09:30 Кулинарная программа «Готовим с

«191-БАП» КӨРСЕТІЛДІ

Астанадағы «Қанаттылар» инклюзивті театрында жас драматург Қазыбек Аманжолдың «191-бап» атты комедиясының премьерасы өтті. Бұл қойылым ерекше сюжетімен көрерменнің көңілінен шықты.

Бір үйге бір күнде екі ұры түсіп, күтпеген жағдайларға тап болады. Күлкілі диалогтар мен шынайы тартыстар арқылы спектакль көрерменді бірде езу тарттырып, бірде жан дүниесіне үңілдіреді. Дегенмен бұл жай ғана комедия емес, ол қоғамның кейбір көлеңкелі тұстарын әжуалап, әрбір көрерменнің өз бейнесін көруге шақырады.

Режиссер Марина Тәңірберген инклюзивті театрда драма қою кез келген көрерменнің жүрегін елжіре-

тетінін атап өтті:

«Күлкі кәсіби актер үшін де қиын. Бізге осы жолы сол қиындықты еңсеру бұйырды. Әр оқиға нақты, әрекеттері айқын. Автор – жас драматург, замандасымыз Қазыбек Аманжол. Біз пьесасына өзгерістер енгізуді ұйғарған кезде, Қазыбек маған былай деді: «Пьеса менікі болғанымен, спектакль сіздердікі». Осы сөздер маған қатты әсер етті. Бұл оның шығармашылыққа деген ашықтығы мен сенімінің белгісі еді.

Сол сәттен бастап біз қойылымды жан-тәнімізбен, ерекше ықыласпен жасауға кірістік. Бұл сенім бізге қанат бітіріп, әрбір актер мен режиссер үшін үлкен мотивация болды» деді режиссер.

Қойылымды ерекше ететін тағы бір тұсы – актерлік құрамда денсаулық ерекшелігі бар адамдардың өнер көрсетуі. Актерлер арасында арбада қозғалатын, есту және көру қабілеті шектеулі жандар бар. Қойылымның соңында әр ұрының жеке монологаы бар, онда әр кейіпкер өз әрекетінің себебін түсіндіреді. Бұл «Біз не үшін осындай әрекетке барамыз?» деген көрерменге тікелей қойылған сұрақ сияқты болды да, оны көрген әр адам өзіне-өзі айна боларлықтай сезімге еніп қайтты.

Бір сөзбен айтқанда, «191-бап» жай ғана комедия емес, бұл – өнер мен өмір, кемшілік пен кемелдік, шектеу мен шабыт туралы шынайы диалог. «Қанаттылар» инклюзивті театры ұсынған қойылым әр адамға бір сәт кідіріп, айналасына қайта үңілуге себепші болады. Бұл туынды күле отырып тәрбиелеудің, күле отырып адам болудың нағыз үлгісі деп айтуға болады.

«ӘНШУАҚТЫҢ» ӘН ШАШУЫ

Балаларды қорғау күні қарсаңында «Әншуақ» балалар әндерінің республикалық фестивалі елордада гала-концертпен қорытындыланды.

Жеңімпаздарды марапаттау рәсіміне Оқу-ағарту министрі Ғани Бейсембаев қатысты. Ол бұл күндері жауапты мемлекеттік органдар балалардың әл-ауқатын арттыруға қатысты мемлекеттік бағдарламаларды, жобалар мен бастамаларды кеңінен танысты-

руда екенін атап өтті.

«Біздің мемлекетіміз әр баланың денсаулығын қорғау, қауіпсіздігін сақтау, білімі мен дарынын қолдау мақсатында ауқымды шаралар қабылдауда. Бұл фестиваль – тек өнер мерекесі ғана емес, сонымен қатар

жас ұрпақтың бойында ана тілімізге деген сүйіспеншілік пен мақтаныш сезімін қалыптастырудың жарқын үлгісі. Мұндай жобалар бала игілігі – мемлекет саясатының басым бағыты екенінің тағы бір дәлелі» деді Ғани Бейсембаев.

Фестиваль аясында 1 қыркүйектен бастап еліміздің түкпір-түкпірінде 6 жастан 18 жасқа дейінгі балалар ән шырқады. Әлеуметтік желілерде «Әншуақ», «Әншуақ 2025» хештегтерімен 22 мыңнан астам жанды дауыста балалар әні жарияланды. Жалпы қаралым саны 18 миллионнан асты. Осылайша көпшілік тыңдармандар мен қазылар алқасының дауыс беру нәтижесінде іріктелген 13 үздік ән гала-концерт сахнасында шырқалды. Жеңімпаздарға гран-при, диплом және арнайы марапат табысталды. «Open Air» форматындағы концерттер бұл күндері еліміз бойынша тұрғын үй аулаларында, саябақтарда, алаңдарда өтуде.

Хадиша ПЕРДЕБАЙ

АЙТПАЙЫН-АҚ ДЕП ЕДІМ...

«ЕКІНШІ» БОЛҒАН ТІЛІМ-АЙ...

Біз әдетте «тілім!» деп ұрандатқанда тау қопарып, тас жарамыз. Бірақ айналамыз тас керең. «Қазақстанда мемлекеттік тіл туралы заңда...» деп терең тыныстап, тепсініп сөйлесек, қара жер қақ айырылардай болады. Бірақ...

Шапағат ӘБДІР

Әрине, өз елінде жүрген соң, өз тілінің мәртебесін қорғаған адамды түсінбеске де хақыңыз жоқ. Бірақ сол тілдің мәртебесі нақты неге байланысты айқындалып тұрады? Оны тек айқай-шумен ғана реттеу керек пе?

Қазақстанда қазақ тілінің мәртебесі бірінші ме, әлде екінші ме деп тәжікелесудің өзі ерсі емес пе? Иә, сіз мұндайда Тіл туралы заңды алға тартарсыз. Ондағы баптарды байыппен тізіп, ережелерді ежіктерсіз. Бірақ ол заң өзін бұзған адамдарға үстемдігін жүргізе алмай тұрса не қайыр? Ең қызығы, оған дәлел алыстан емес, елорданың қақ ортасынан табылды. Анау-мынау емес, Астананың қақ төрінде, Бәйтеректің түбінде, депутаттар тұратын «Нұрсая-1» тұрғын үй кешенінде «Второй» деген дәм-

хана ашылмақ. Алыстан көрсен, «Второй» деген аты көзге ұрып тұр. Жарты шақырым жерден жарқырап көрінеді. Жанына келіп шалқайып қарасаң, астыңғы бүйірінен «Екінші» деген жазуды оқисыз. Қазір іші-сыртын жөндеп, дайындап жатыр. Бұйырса, кісі қалың келетін үлкен мейрамхана болмақ.

Бір көргенде атауына қарап адамның немесе тағамның құрметіне қойылған ба деп те бас қатырасың. Бірінші орынға жарқыратып орысша атауын, астына елеусіздеу етіп қазақшасын да жазып қойыпты. Жә, сонда енді сол мейрамхананың алдына барып тұрып, Тіл туралы заңды кімге, қалай түсіндіресіз? Айтсаңыз, иесі сізге бір жөткірініп алады да, байыппен: «Мен қазақ тілін орнымға қолданып тұрмын» деп жауап береді.

Бұл сонда қоғам мен тұтынушы сұранысына сай жасалған қадам болғаны ма? Түсініксіз...

ШАХМАТТАҒЫ ҚОС ШЕБЕР

Астана қаласындағы №22 мектеп-гимназияның оқушылары, ағайынды Алдияр (13 жаста) мен Алимжан (11 жаста) Жауынбайлар, шахмат әлемінде ерекше жетістіктерге жетіп, ел намысын қорғап жүр.

Шахматтан бөлек, ағайынды Жауынбайлар мектепте жақсы оқиды, бос уақытында робототехника мен жүзумен айналысады.

Қос шахматшының әкесі Абай Жауынбайұлы «Балаларымның шахматқа деген ынтасы мені қатты қуантады. Бұл спорт оларға тәртіп пен шыдамдылықты үйретеді» дейді.

Қазіргі таңда жас спортшыларымыздың екеуі де Қазақстанның балалар мен жасөспірімдер құрамасының, сондай-ақ Астана қаласының құрама командасының мүшелері.

Айнамкөз БҮРКІТЖАН, Л.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университетінің студенті

Редакция қолжазба иелерінің пікірлері мен көзқарасын бөлісуі шарт емес.

Газет ҚР Ақпарат және коммуникациялар министрлігінің Ақпарат комитетінде 23.05.2018 ж. тіркеліп, №17120-Г куәлігі берілген. Меншік иесі: «Elorda Aqparat» ЖШС

Директор – Олжас СЫДЫҚБЕК

Бас редактор – Еркін ҚЫДЫР

Бас редактордың орынбасары – Ғалым ҚОЖАБЕКОВ

Газетте жарияланған материалдарды сілтемесіз көшіріп басуға болмайды.

Газет сейсенбі, бейсенбі және сенбі күндері шығады.

Жарнама мен хабарландырулардың мазмұнына жарнама беруші жауап береді.

Газет «ASTANA AQSHAMY» газеті редакциясының компьютерлік орталығында теріліп, қатталды. Тираж – 5100. Апталық таралымы – 15 300 Тапсырыс № 62 Баспахана: Астана қаласы, Сілеті көшесі, 30-үй «Медиа-холдинг «ERNUR» ЖШС

Редакция мекенжайы: 010000, Астана қаласы, Достық көшесі, 13, «Нұрсая-2» ТК

Va-reklama@mail.ru aqsham1990@mail.ru

Кезекші редактор – Шапағат ӘБДІР